

Fylkesmannen i Vestfold

Forvaltningsplan for Grunnane naturreservat

Svelvik kommune

Revidert 23.12.13

Fylkesmannen i Vestfold
Postboks 2076
3103 Tønsberg
www.fylkesmannen.no

Dato:
23. desember 2013

Verneområdenummer:
BN00012825

Tittel:
FORVALTNINGSPLAN FOR GRUNNANE NATURRESERVAT

Faglig grunnarbeid:
Ole Kristian Spikkeland Naturundersøkelser for Fylkesmannen i Vestfold

Saksbehandler:
Sigurd Anders Svalestad, Fylkesmannens miljøvernavdeling

Godkjenningsvedtak:
Forvaltningsplan for Grunnane naturreservat i Svelvik og Hurum kommuner er godkjent. Vedtaket har lovlig grunnlag i kapittel VII og IX i verneforskriften..

Sammendrag: Naturens mangfold skal opprettholdes med vekt på rødlistearter. Funksjonen som rasteplass for trekkfugl prioriteres. Strendene stelles for å gjenopprette plantelivet ved fredningen. Det meste av trær og busker innen reservatets grenser fjernes, beiting stimuleres, detaljert skjøtselsplan og informasjonsplan lages raskt. Det skal legges bedre til rette for naturopplevelser, men samtidig må fuglene beskyttes bedre mot unødige forstyrrelser. Sammen med kommunen vil vi lage plan for kombinert kyststi og gangvei.

Miljødirektoratet (den gang direktoratet for naturforvaltning) har avklart at tallet på båtplasser hos Krok Hytteforening ikke kan overstige 91. Hytteforeningen har et godt forslag for fuglelivet med å flytte utseilingen av båthavna til østsiden.

_____
Sigurd Anders Svalestad
rådgiver

_____
Elisabet Rui
Fylkesmiljøvernsjef

Bildet på forsida er Grunnane med Saltskjær og Hurumlandet i bakgrunnen. Ole Kristian Spikkeland har tatt dette, og de andre fotoene, der vi ikke oppgir annen fotograf.

Ortofototoene er hentet fra Norgebilder.no, geovekst og omløpsfotografering.

FORORD

En forvaltningsplan skal vise hvordan verneområdet skal forvaltes for å oppnå formålet med vernevedtaket. Verneforskriften gir grensene for hva forvaltningsplanen kan inneholde. Forvaltningsplanen kan ikke endre det som er fastlagt i verneforskriften.

Fylkesmannen ser det som viktig at ulike spørsmål og interesser blir vurdert og veiet mot hverandre. Alle brukergrupper bør vite hva reglene er. Dermed blir forvaltningen av området mer forutsigbar og klar.

Etter en lang og omfattende prosess med mange berørte, er nå forvaltningsplanen vedtatt. Ole Kristian Spikkeland laget et faggrunnlag som ble sendt på høring sommeren 2009. I tiden etter dette har kravene til innhold i forvaltningsplaner blitt endret i samsvar med den nye Naturmangfoldloven. Fylkesmannen har fått erfaring fra tilsvarende planer for andre områder. Nye kunnskap om naturen er også innhentet. Vi har hatt kontakt med flere av eierne, kommunen og organisasjoner. Dette har gitt grunnlag for justeringer av innholdet fra høringsutkastet fram til denne planen.

Hos Fylkesmannen har Karl Hagelund, Lene Berge Pål Otto Hansen og Sigurd Anders Svalestad arbeidet med planen.

Vi takker alle eksterne parter som har bidratt og ser fram til fortsatt godt samarbeid.

Tønsberg, 23. desember 2013

INNHold

INNHold.....	4
1. INNLEDNING.....	6
1.1 Hvorfor ble Grunnane vernet som naturreservat?.....	6
1.2 Verneformålet.....	6
1.3 Hva er en forvaltningsplan?.....	6
1.4 Forholdet til Naturmangfoldloven.....	7
2 OMRÅDEBESKRIVELSE.....	8
2.1 Naturtilstand og naturverdier.....	8
2.2 Kulturhistorie.....	9
2.3 Påvirkninger og trusler mot verneformålet.....	10
3 BRUKERINTERESSER OG FORVALTNINGSMÅL.....	15
3.1 Landbruk.....	15
3.2 Landskap og naboskap.....	15
3.3 Friluftsliv og fiske.....	16
3.4 Undervisning og forskning.....	16
3.5 Båt, brygge- og andre rettigheter.....	17
4 MÅL.....	19
4.1 Bevaringsmål.....	19
4.2 Forvaltningsmål.....	20
5 FORVALTNINGSOPPGAVER OG SAKSBEHANDLING.....	21
5.1 Skjøtselstiltak.....	21
5.2 Gjenopprette naturtilstand på vernetidspunktet.....	21
5.3 Besøksforvaltning, tilrettelegging og informasjon.....	22
5.4 Nytt fugletårn.....	23
5.5 Overvåkning og kartlegging av naturkvaliteter.....	24
5.6 Økonomi.....	24
5.7 Naturvernloven og Naturmangfoldloven.....	24
5.8 Oppgaver og ansvar for å fremme verneformålet.....	24
5.9 Noen bestemmelser i Naturmangfoldloven.....	25
5.10 Forvaltning av verneforskriften.....	25
5.11 Gjennomføring av tidligere vedtak.....	29
5.12 Generelle retningslinjer for saksbehandling.....	29
6 TILTAK.....	30

6.1	Tiltaksliste.....	30
7	REFERANSER - LITTERATUR.....	31
8	VEDLEGG.....	32
8.1	Vedlegg 1 Verneforskriften	32
8.2	Vedlegg 2 Utvalgte §§ Naturmangfoldloven	35
8.3	Vedlegg 3 Ordliste.....	38
8.4	Vedlegg 4 Bevaringsmål for Naturtypen strandeng og strandsump	40
8.5	Vedlegg 5 Rødlistearter i Grunnane	43
8.6	Vedlegg 6 SAMMENFATTNING AV HØRINGSUTTALELSER.....	46
8.6.1	HØRING	46
8.6.2	UTTALELSER TIL HØRINGSFORSLAGET.....	46
	Svelvik kommune:	46
	Oslofjordens Friluftsråd:	46
	Krok Hytteeierforening:	47
	Marit Auke Borgen:	47
	Bodil Auke Stampe:	48
	Håvard Hellum	49
	Geir Storli.....	49
	Knut Stampe:.....	49
	Oddvar Valseth:	49
8.7	Vedlegg 7 Naturtypene slik de er beskrevet i Naturbase.no	51
8.8	Vedlegg 8 Lundberg fagrapport planteliv	54

1. INNLEDNING

1.1 Hvorfor ble Grunnane vernet som naturreservat?

Utbygging, og annen endret arealbruk, har redusert og delt opp våtmarksområdene. I forrige århundre ble grunne viker fylt med søppel. Store våte strandenger ble grøftet og tatt i bruk som åkre. Dette reduserte livsgrunnlaget for mange fuglearter. Trekkfugler som rastet på slike våtmarker var utsatt. Dette gjelder også her. Nordre del av Grunnane ble fylt opp med avfall før resten av området ble vernet. Økt ferdsel og annen aktivitet er også til skade for fugl. Flere plante- og dyrearter som trenger våtmarker har fått en negativ bestandsutvikling.

Naturvern ble anerkjent som en offentlig oppgave. I 1971 kom stredene sør for Bokerøya med i den første samlede oversikt over verneverdige områder i Vestfold, Norderhaug (1971). Våtmarkene ble grundigere vurdert i «Utkast til verneplan for våtmarksområder i Vestfold», Hagelund (1975). Bukta var den gang et viktig sted for overvintring av sangsvaner.

2. oktober 1981 ble Grunnane naturreservat vernet med kongelig resolusjon. Direktoratet for naturforvaltning har skrevet at det er et sterkt behov for å øke innsatsen for vern og forvaltning av våtmarker i sin utredning nr. 2007-1; "Den norske våtmarksarven" – tiltaksplan 2007-2010. Våtmarker er blant verdens mest truede økosystemer og forringes raskere enn andre naturtyper.

Grunnane utgjør sammen med Mølen fuglefredningsområde, Sandebukta landskapsvernområde og naturreservatene Ilene, Presterødkilen, Hemskilen, Indre Viksfjord, Bliksekilen, Borrevannet og Akersvannet Vestfolds viktigste områder for hvile og mat for vadefugl og andre våtmarksfugl under trekk, vår og høst. Disse verneområdene har en nøkkelfunksjon for å sikre bestandene av slike arter både i hekkeområdene i nord, i fjellet, Nord-Norge og Arktis og i overvintringsområdene i sør; Europa, Afrika og Antarktis.

1.2 Verneformålet

Formålet med Grunnane naturreservat er gitt i verneforskriften:

"å bevare et viktig våtmarksområde i sin naturgitte tilstand og verne om et spesielt rikt og interessant fugleliv, vegetasjonen og annet dyreliv som er naturlig knyttet til området".

1.3 Hva er en forvaltningsplan?

En forvaltningsplan skal vise klare mål på lang sikt for å bevare natur. Årlige bevilgninger vil avgjøre hvor mye av tiltakene som kan utføres hvert år.

Forvaltningsplanen skal bidra til å opprettholde og fremme verneformålet. Den skal sikre enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi konkrete retningslinjer for bruk, informasjon, skjøtsel og tilrettelegging. Planen skal forebygge mot tilfeldige avgjørelser som kan være uheldige for verneverdiene. Under arbeidet med planen skal det avklares og tas stilling til hvordan ulike verne- og brukerinteresser skal behandles. Slik skal planen bidra både til mer forutsigbar forvaltning, og til at eventuelle konflikter dempes.

Verneforskriften gir rammen for forvaltningsplanen. Det kan ikke gis føringer i planen som er i strid med verneforskriften. Forvaltningsplaner er i utgangspunktet ikke juridisk bindende. Verneforskriften gir rom for skjøtsel. I denne planen gis retningslinjer for skjøtselen. Retningslinjer er tolkninger av vernebestemmelsene i lys av verneformålet, ikke juridisk bindende.

Vi markerer retningslinjer med

- Blek rød ramme

Forvaltningsplanen for Grunnane naturreservat gjelder frem til ny forvaltningsplan er vedtatt. Fylkesmannen tar sikte på å revidere planen hvert 10. år, første gang i 2024. Fylkesmannen kan revidere planen tidligere dersom det er nødvendig. Planen bør sees som en rettleiding for en langsom, men varig prosess for å oppfylle verneformålet.

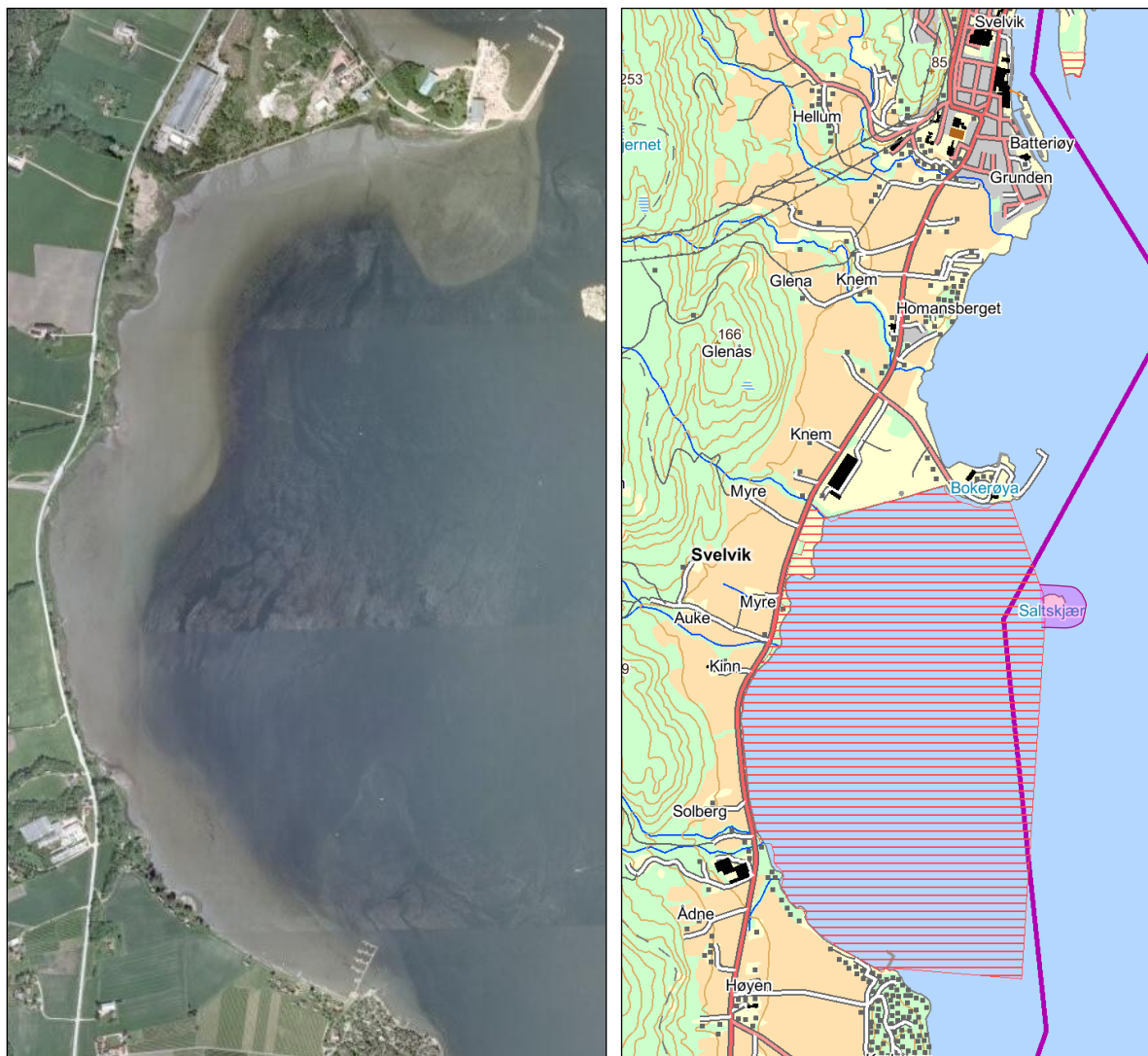
Et utkast til plan ble sendt på høring 23. juli 2009. Uttalelser og kommentarer i kort form, finnes i vedlegg 6.

1.4 Forholdet til Naturmangfoldloven

Naturvernloven av 1970 ble opphevet da naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009. Formålet med loven er ”*at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden (...)*”. Naturen skal forvaltes på en langsiktig måte. Med den nye naturmangfoldloven har Norge fått regler for bærekraftig og langsiktig bruk og vern, og virkemidler for å kunne ta vare på natur både i og utenfor verneområder. Dette forutsetter bedre kunnskap, bedre planer for bruk, flere tiltak og mer skjøtsel.

Naturens mangfold er løftet fram, både i formålsparagrafen og i lovens tittel. I verneområder har vi som forvaltningsmyndighet et særlig ansvar for å følge opp lovens intensjon om å bevare mangfoldet. Det vil si at sårbare og truede arter og naturtyper må få mye oppmerksomhet.

2 OMRÅDEBESKRIVELSE

Figur 1. Grunnane naturreservat ligger på vestsiden av Drammensfjorden i Svelvik kommune, Vestfold. Deler av sjøarealet er i Hurum kommune i Buskerud. Fiolett linje viser kommune- og fylkesgrensen. Grunnane grenser til Saltskjær biotopvernområde. Dyrket mark er vist med oransje farge. Saltskjær er vernet som biotopvernområde etter viltlovens § 7 med ferdselsforbud mellom 15. april og 15. juli (kilde: lovdata). Ortofotoet viser bunnen med lys farge ned til drøyt 3 meters dyp.

Med et lite unntak i nordvest, følger vernegrensa svært nær vannkanten. I nord grenser reservatet mot steinfyllinger på næringsarealer på Bokerøya. Mot vest følger grensa fylkesveien. I sør- og sørvest grenser reservatet mot noen hytter nær stranda. Ved springflo blir nesten alt vernet areal oversvømt.

2.1 Naturtilstand og naturverdier

97,9 % av Grunnane naturreservat er vannareal. Saltinnholdet i vannet varierer mye. Det skyldes ferskvann fra Drammenselva, og at fjorden er en terskelfjord. I naturbase er følgende naturtyper registrert: Strandeng og strandsump, Ålegrassamfunn og Bløtbunn i strandsonen. Faktaarkene fra Naturbase er vedlegg 7.

Landskapet ved Grunnane er klassifisert med høyeste verdi i Regional plan for bærekraftig arealpolitikk – kartlegging av regional grønnstruktur (Hansen 2011)

En ny fagrapport om plantelivet, Lundberg 2013, har vi tatt med som vedlegg 8. Vi kjenner ikke gode beskrivelser av fysiske og biologiske forhold i vannet, eller av andre organismegrupper som sopp og leddyr.

Dyreliv

Fuglelivet i Grunnane har endret seg. Sangsvanene bruker Grunnane langt mindre til overvintring enn da området ble vernet. Gråhegre, knoppsvane, grågås, kanadagås, sildemåke - og ikke minst storskarv - har hatt markert framgang. Disse endringene er normale i regionen. Nå er reservatet viktigst som rasteplass for svaner, ender, vadefugler, måker og gjess. Storskarv hekker på Saltskjær. I tillegg har de følgende artene særlig nytte av Grunnane: Fiskeørn, stokkand, krikand, brunakke, toppand, kvinand, siland, toppdykker, sandlo, strandsnipe, tjeld, vipe, hettemåke og makrellterne. I tillegg forekommer rørsanger, sivspurv, nattergal og mange andre spurvefuglarter i området, spesielt i trekkperiodene vår og høst. Til sammen 131 fuglearter er registrert i Grunnane. Liste over rødlistede arter er vedlegg 5. Artsmangfoldet kan styrkes og levekårene for flere sårbare arter kan bli bedre ved å gjenskape det åpne og kortvokste preget på strendene. Selv om artsobservasjoner.no gir god oversikt over forekomst av arter, er det også tydelig at det er færre rapporter fra dette reservatet enn fra mange andre verneområder.

Det er stort arealet med grunt vann, men relativt lite bløt bunn tørrlegges ved lavvann. Disse arealene har stor verdi for fugl. Bekker og vannsig fører næring ut i sjøen. Alger og andre planter produserer mye mat for snegler, muslinger og andre næringsdyr. De grunne sjøområdene er dessuten viktige oppvekstområder for mange fiskearter. I bekkene finnes noe sjørørret.

Liten bredde på strendene begrenser fuglenes bruk av området.

De fleste vanlige pattedyrartene i distriktet kan sees ved Grunnane. Dette gjelder steinkobbe, rådyr, ekorn, rødrev, grevling og mink.

2.2 Kulturhistorie

Strendene har vært viktige for folk helt siden landet ble bebodd. På grunn av landhevingen etter siste istid finnes riktig gamle kulturspor bare et godt stykke opp fra dagens strandnivå. Dette gjelder boplasser, gravrøyser og redskaper for blant annet fiske og fangst. Siden hele verneområdet på Grunnane er nær dagens strandnivå, vil man bare kunne finne spor etter brygger og båtbruk, fiske og fangst.

Strandengene i reservatet har vært brukt til slått og husdyrbeite. I tillegg har busker og trær blitt brukt til for og ved. Det er slutt på lauving, lite beiting og vernereglene har blitt praktisert som forbud mot hogst.

Det rike fuglelivet har gitt grunnlag for jakt, spesielt på ender. På Bokerøya lå det tidligere en pelsdyrfarm, hvor fisk fra fjorden ble brukt som fôr.

I reservatet er det mange gamle rettigheter, se kapittel 3.5

2.3 Påvirkninger og trusler mot verneformålet

Aktivitet i og ved reservatet

Forstyrrelse er sannsynligvis den viktigste belastningen på fuglene. Fuglene blir forstyrret av både turgåing langs Knem natursti (Kyststien), båtbruk og fiske. Den merkede traséen går oppå steinfyllingen som avgrensner naturreservatet fra industriområdet. Fugler som beiter på mudderflatene like utenfor stien, blir tydelig forstyrret av turgåere. Dette er mest negativt ved høyvann, når den tørrlagte delen av stranda er liten. Fysisk halvskjerm kan være et godt tiltak. Det er ikke grunn til tro at støy i seg selv, verken fra veien, skipsleia eller annen båtbruk, er av nevneverdig betydning nå.

Norsk institutt for naturforskning, ved Arne Follestad, har undersøkt forskningsresultater av virkninger av forstyrrelser på fugl. Rapporten fra denne undersøkelsen; «Kunnskapsoversikt over effekter av forstyrrelser på fugler», Follestad 2012, gir god oversikt over hvordan ulike aktiviteter kan forstyrre fugl. Forstyrrelse omfatter all aktivitet som stresser fuglene eller på annen måte endrer deres naturlige adferd, særlig er dette viktig i trekk-, myte- og hekketid. Reaksjonene er ulike fra art til art og de er avhengige av fuglenes situasjon. Enkelte sårbare arter flykter ved forstyrrelse på 500 til 1000 meters avstand. Hos fugl som «trykker» på reir øker puls og dermed energiforbruket selv om folk kan komme tett innpå uten at fuglen flyr opp. Det blir heller ikke enklere av at forstyrrelse kan være uten betydning for den enkelte fugl selv om den flykter, men i andre tilfelle kan være utløsende faktor for at individet dør av sult. Forstyrrelser virker utvilsomt også på bestandsnivå når arter fortrennes fra områder med god mattilgang.

I den andre enden av skalaen har vi arter som gråspurv og skjære. De gir gode eksempler på arter som tåler vårt nærvær og ferdsel utmerket godt. En del måker lærer seg også til å hente mat nær båter og folk, men de kan likevel få redusert antall unger på vingene som følge av forstyrrelser i hekketida. De artene som ikke tåler forstyrrelse, kan heller ikke bli vanlig rundt våre hus. De må holde seg lengre borte fra folk, og blir dermed normalt fåtallige og mer utsatt for ytterligere bestandsnedgang. Slike arter har særlig behov for å være i fred. I reservatet er det nå trekkfugl på strendene som er mest avhengige av ro. Trekkfuglene bruker strendene mest fra mars til utgangen av mai og fra august til utgangen av september.

Follestad 2012 refererer at vanlig turgåing kan «...være ekstra forstyrrende ved å bevege seg i særlig verdifulle miljøer, som langs ei strandlinje, ved å nærme seg dyrene (som ved observasjoner eller fotografering) eller ved å ha med hunder. (...) Fugler kan være mer vare for aktivitet langs stranden enn ute på vannet.» Dette er en treffende beskrivelse på situasjonen ved Grunnane. Kyststien går tett ned mot sjøen i nord. Denne delen av kyststien brukes mye. Ferdselen på stien begrenser tiden til matleting og hvile for fuglene på stranda. Gode tilretteleggingstiltak som skjerming, kan redusere forstyrrelsene som slik ferdsel gir, og dermed også gi bedre grunnlag for opplevelse av fuglene. Båtbruk på sjøen utenfor er også egnet til å begrense fuglenes nytte av mattilbudet.

Bruk av fiskegarn fanger normalt også dykkende fugl. Vi kjenner ikke omfanget av fiske med garn i området. Uttalelser fra eierne om rettigheter til garnfiske, kan tyde på at alt garnfiske oppfattes som en eksklusiv rettighet for eierne av strendene. Både en slik tradisjon og de lange grunne mudderflatene gjør det lite attraktivt å fiske med garn for andre enn de som bor svært nær Grunnane. Dybdene tilsier at fangst av dykkende fugl vil være sannsynlig når det settes garn.

Omfanget av båtbruken er viktig for hvor mye fuglene forstyrres, men måten båtene brukes er kanskje enda viktigere. Follestad 2012 referer at høy hastighet, kursendringer og særlig etterfølgelse av fugl er mer skremmende enn stø kurs gjennom et område. Det har hittil blitt lagt vekt på å begrense størrelsen av båter til det som var i bruk på vernetidspunktet. Vi har ikke holdepunkter som tyder på at større båter forstyrrer fuglene mer enn små båter. Større fritidsbåter krever derimot normalt dypere vann enn små båter.

Forurensning, forsøpling og naturinngrep

Mattilsynet gir kostholdsråd. For hele Drammensfjorden gjelder dette rådet: «*Ikke spis filet (muskelkjøtt) av skrubbe fra Drammensfjorden på grunn av høye verdier av tinnorganiske forbindelser, uttrykt som tinn.*» Innenfor Svelvikstrømmen gjelder tilsvarende råd for flere fiskearter, blant annet for torsk som har for mye kvikksølv. Se

<http://www.miljostatus.no/Drammensfjorden>

Faren for utslipp av olje i denne sterkt trafikkerte fjorden er en alvorlig trussel mot vannfugl. Forvaltningsplanen gir ikke rom for tiltak som vesentlig kan endre verken forurensningene med tinnorganiske forbindelser, kvikksølv eller redusere trusselen mot vannfugl fra utslipp av olje i fjorden.

Fyllinga ved Myhre har grove betongrester. Slike fyllinger har ofte blybatterier og av og til organiske miljøgifter. Dette bør undersøkes og eventuelt fjernes. Fyllinga brukes til brenning av avfall og som utendørs lager både utenfor og i naturreservatet. Åpen brenning av avfall gir lav temperatur i forbrenningen og dermed mye organiske miljøgifter i røyken. Slik brenning er ikke tillatt, se [forurensningsloven § 32](#) og [avfallsforskriften kapittel 10](#).

Enkelte store metalltanker ligger i reservatet. Ny søppel driver jevnlig inn. Det forekommer at fugl setter seg fast i garn og rester av fiskesene på land. Det er også kjent eksempler på at sjøfugl har spist så mye plast at dette har hindret næringsopptaket avgjørende. Steinmuren mot næringsområdet i nord, markerer enden av den oppfylte delen av Grunnane.

Fyllingsfronten ved Myhre viser et tydelig inngrep. Tilsvarende gjelder støttemuren for fyllinga i nordgrensa for reservatet.

Bekkene frakter jord og plantenæringsstoff fra jordene og tilsvarende fra boligene. Kommunens renseanlegg på Bokerøya har tillatelse til å slippe rensed avløpsvann på 12 m dyp. Jord og næringsstoffer bidrar til oppgrunning slik at planter kan vokse lenger og lenger ut, hvor det tidligere var for vått. Landhevingen etter siste istid pågår fortsatt med anslagsvis 2 -4 cm per 10-år. Dette bidrar til å flytte strandlinja sakte utover. Økt bredde på strendene gir større beiteareal på land for dyr og fugler. Flyttingen av strandlinja utover i Grunnane vil i overskuelig framtid øke levemulighetene for planter og dyr i reservatet. Transporten av jord ut i sjøen og landhevingen styrker grunnlaget for økt artsmangfold og er derfor bidrag til å fremme verneformålet. Vi har ikke grunnlag for å slå fast at tilførselen av næringsstoffer virker negativt på fuglelivet.

Gjengroing

Strendene preges av gjengroing med takrør, busker og trær. Dette skjer også omkring resten av Oslofjorden. Viktigste årsak er fravær av slått og husdyrbeite. Det er gitt få dispensasjoner fra verneforskriften for hogst og uttak av ved. Mange planter, sopp og dyr som tåler beiting eller slått, kommer til kort i konkurransen med artene som står for gjengroingen. Takrør blir

mange steder helt enerådende plante. Gjengroingen fører til at mange arter som før var vanlige er i ferd med å bli borte. Vi mister noe av det biologiske mangfoldet. Fugleartene som trives best i takrørskog eller busker og strandskog, har rikelig tilbud mange andre steder langs Oslofjorden.

I strandengene finnes rynkerose. I randområdene spres de innførte artene hagelupin, kanadagullris, kjempeslirekne og hvitsteinkløver. Alle disse artene er på den norske svartelisten, fordi de flere steder fortrenger arter som hører naturlig hjemme i Norge. I vedlegg 3, ordliste, er fremmede arter og dårlige beiteplanter listet opp. Beiting vil fjerne kanadagullris og flere andre fremmede arter, men kjempeslirekne og rynkerose må fjernes mekanisk.

Plantelivet i Grunnane naturreservat ble undersøkt i 1991, se Lundberg og Rydgren 1994, og av Lundberg i september 2013. Rapporten fra siste undersøkelse er vedlegg 8. Lundberg skriver i denne rapporten blant annet at trærne og buskene bør fjernes.

Lundberg påviste at den rødlistede strandrødtopp fremdeles finnes i 2013. 30. oktober 2013 ble den nærstående varianten engrødtopp påvist på fyllingen ved Myhre. Denne varianten er svartelistet. Den er innført som ugrasfrø og den kan bestøve strandrødtopp og dermed endre arvematerialet hos den opprinnelige strandrødtopp. Avstanden mellom voksestedene på Grunnane er mindre enn 250 meter.

Norgebilder.no oppgir 21. juli 1963 som fotodato for bildet til venstre. Lundberg (2013) skriver om disse flyfotoene; (I det gamle bildet er) «..området uten skog og takrørskog. Det kan ha vært takrør der (...), men den dannet ingen vegetasjonstype. I 2011 er takrørskog den dominerende vegetasjonstypen. Langs veien har det vokst fram klynger av trær, og disse er i ferd med å kolonisere våtmarksområdet. Endringene skyldes opphør av husdyrbeite omkring 1970, samt graving av grøfter tvers gjennom reservatet. (...) Om grøftene forblir åpne, vil skog og kratt etter hvert overta dominansen i området.»

Anders Lundberg har tatt fotoet 16. september 2013, og skriver: «Bilde mot sør, sett fra fugletårnet. Kratt er i ferd med å kolonisere våtmarka. Vi ser hvordan vollene langs grøftkantene er de første delene som blir kolonisert. Herifra vil busker og kratt spre seg til resten av reservatet.»

Lundberg gir råd om å fjerne jorda som er gravd opp langs grøftene for å hindre gjengroing.

Mink

Mink tar egg, fugleunger og fugl. I «*Handlingsplan mot amerikansk mink (Neovison vison)*» skrev direktoratet for naturforvaltning (2011) blant annet: «*Minken er en viktig del av trusselbildet mot flere sårbare norske arter og produktiviteten i økosystemer både direkte og indirekte. Den truer bestander av sjøfuglarter direkte gjennom predasjon. Indirekte kan predasjon fra mink føre til endringer i fordeling og tetthet av nøkkelarter i og utenfor verneområder.*»

Første og andre mål for handlingsplanen er; «1. fjerne eller redusere bestanden av mink i prioriterte verneområder, slik at verneformålet oppfylles.

2. fjerne eller redusere bestanden av mink i prioriterte leveområder for rødlistede arter utenfor verneområder.»

3 BRUKERINTERESSER OG FORVALTNINGSMÅL

3.1 Landbruk

Eiernes rett til beite og annet jordbruk er ikke endret av vernevedtaket. Avløp for dreneringen av jordene ovenfor reservatet, er nødvendig for jordbruket. Verneforskriften bekrefter at det er lov å holde slike grøfter og bekker ved like, ved å renske opp det som hindrer vannet.

Flere har beskrevet sine rettigheter til å legge tømmer på strendene og ut i vannet. Disse rettighetene er også bekreftet i verneforskriften.

Mer beitende husdyr er et nødvendig tiltak for å få tilbake strandengene til tilstanden ved vernetidspunktet. Strendene i reservatet er så små at det trolig er nødvendig å finne plass for noe areal også utenfor verneområdet for beitedyr som tillegg til strender i verneområdet. Dette kan bety at leie av dyrka mark utenfor verneområdet er et nødvendig tiltak for god skjøtsel av reservatet. Slike beiter nær våtmark brukes normalt av en rekke fuglearter som er knyttet til våtmark. Veien er ikke noen vesentlig hindring for flere av de aktuelle artene. Det viktigste er å finne fram til avtaler med eierne som sikrer mulighet for å regulere beitetrykket på strandengene.

3.2 Landskap og naboskap

I kartleggingen av regional grønnsstruktur i Vestfold, Hansen 2011, ble landskapet ved Grunnane satt i høyeste verdiklasse. Landskap har ulik betydning for hver og en, men variasjon er positivt. Nærhet og utsikt til vann øker variasjonen i landskap. Verdien av slike kvaliteter blir synlig i eiendomspriser og i dette området i antall hytter, men blir ofte oversett i annen sammenheng. Grunnane er ikke reisemål for andre enn hyttebrukerne. Fjorden og strendene oppleves som en avgjørende viktig del av landskapet for brukerne av hus og hytter. I uttalelser legger de vekt på ønsket om å gjenopprette det åpne preget som var dominerende ved vernetidspunktet.

Marit Auke Borgen har sendt oss bildet over av gården Myhre. Fotografen er ukjent. Daterte flyfoto viser at dette bildet er tatt mellom 1963 og 1977. Borgen skriver at det er slik hun husker landskapet før Grunnane ble vernet.

Dersom det åpne preget ned mot vannet gjenopprettes vil det også styrke artsmangfold av fugl og planter.

3.3 *Friluftsliv og fiske*

Ferdsl og annen bruk kan forstyrre fuglene. Naturopplevelser er nødvendig for å opprettholde og øke folks vilje til å verne naturverdiene. Det er viktig å gi informasjon om hensynsfull ferdsel og gjøre tiltak som legger til rette for gode naturopplevelser med minst mulig forstyrrelse. Kyststien har en dårlig trasè langs fylkesveien. Når det skal lages gang/sykkelvei, bør det gjøres tiltak for å dempe forstyrrelsene, for eksempel med en hekk, skjerm eller voll som det er mulig å se over.

Selve reservatet brukes mest til båtliv og fiske. De sørligste delene, nærmest hyttene, blir mest brukt. Den ytre, dypere delen, blir brukt av fritidsbåttbrukere som andre deler av Drammensfjorden. Fritidsbåtene har kort sesong.

Bading er en del av allmennhetens rett til ferdsel. Rettigheten til å bade er ikke forbeholdt eierne og er dermed heller ikke knyttet til eiendommene.

Allmennheten har også rett til å fiske i sjøen, med både stang, line, ruser, teiner og garn, og både fra båt og fra land. Eierne av strender har i en del tilfelle i tillegg rettigheter til fiske med faststående redskap etter laks og sjøørret. Det er mange begrensende regler for fiske som [fiskeridirektoratet](#) gir informasjon om på sin hjemmeside. Flere eiere hevder rettigheter til å fiske med bunn garn. Vi går ut fra at dette gjelder faststående redskap med ledegarn og ruser. Fiske etter laks og sjøørret i sjøen er begrenset av forskriftene om [åpning for anadromt laksefiske](#), [redskaper ved laksefiske](#) og [fisketider for laksefiske i sjøen](#). Vi har gjengitt kravene om rettigheter til laksefiske slik de er beskrevet i brev til oss i tabell 2, nedenfor. Vi tar ikke stilling til gyldigheten av rettigheter utenfor egne eiendommer, men verneforskriften er ikke til hinder for bruk av noen av disse rettighetene. All aktivitet innenfor verneområdet kan forstyrre fugl. Setningen «...*fuglenes reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelser.*» krever at alle som fisker gjør dette slik at fuglene blir minst mulig forstyrret. Vanlige bunn garn fanger av og til dykkende fugl. Det er særlig vanskelig å bruke slike garn uten å risikere fangst av fugl. Kravet om å utføre aktivitet slik at fuglene forstyrres minst mulig, gjelder alle typer aktivitet i og inntil reservatet.

Grunnane besøkes jevnlig av fugleinteresserte, men ved riktig tilrettelegging kan aktivitetsnivået økes. I nord brukes Knem natursti (Kyststien) til trim og turgåing av mange. Stien ligger nær reservatgrensa og mange fugl blir forstyrret fra matleting. Samtidig får mange brukere opplevelse av verneområdet. Kyststien fortsetter langs reservatet mot sør, men uten synlig tilrettelegging. Nordvest for verneområdet leder stien innom fugletårnet. Tårnet er godt skiltet, har P-plass, egen avkjørsel, benker, søppelstativ og informasjonsplakater om både Grunnane naturreservat og Kyststien. Fra tårnet er det god utsikt mot nordvestlige deler av Grunnane. Utsikten hindres noe av trær. Stedet benyttes som rasteplass av sykkelturister. Fire steder rundt Grunnane er det satt opp informasjonstavler om fugle- og plantelivet.

Saltskjær biotopvernområde avgrensner naturreservatet i nordøst. Biotopvernområdet har ferdselsforbud fra 15. april til 15. juli. Dette gjelder hele verneområdet som strekker seg 50 meter ut i sjøen omkring skjæret.

3.4 *Undervisning og forskning*

Grunnane kan brukes som studie- og referanseområde for biologisk forskning og overvåkning. Vi kjenner ikke til naturvitenskapelige studier i Grunnane i dag. Det pågår ikke ringmerking.

Grunnane brukes noe av skolene i Svelvik innen Miljølære. Mer kunnskap om naturen i reservatet vil gi tryggere grunnlag for forvaltning av verneverdiene.

3.5 Båt, brygge- og andre rettigheter

Tabell 3.1 viser rettigheter til bruk av strendene på Grunnane. Punkt V.4 i verneforskriften viser at fredningsbestemmelsene ikke er til hinder for ”*bruk av eksisterende .... strandrett og båttrett i nåværende omfang*”. Det vil si at bruken kan fortsette som ved fredningen i 1981.

I 1986 ble det gitt dispensasjon for en flytebrygge for 91 båter til eier av g/bnr. 6/9. Hensikten var å redusere forstyrrelsen av fuglene ved å samle aktiviteten i en småbåthavn i stedet for mange enkeltbrygger og båter på svai. Omfanget av båtbruk og båttrettigheter ble undersøkt før bygging. Krok Småbåthavn har siden ønsket å utvide anlegget. Uten at det er gitt dispensasjon fra verneforskriften, og uten at verken grunneier eller Svelvik kommune har fått noen søknad, har antall båt plasser blitt økt til 109.

Kommunen har klaget på at Fylkesmannen ikke har fulgt opp denne ulovlige utvidelsen. Etter befarings med eier, kommunen og Fylkesmannen, konkluderte direktoratet for naturforvaltning med at denne saken er løst ved at rammen på 91 båt plasser er akseptert. Direktoratet for naturforvaltning, nå miljødirektoratet, la vekt på at det er bruk ved vernetidspunktet som er lovlig og at slik bruksrett må dokumenteres.

Badeflåter legger til rette for aktivitet. De bidrar til mer forstyrrelser av fugl og er en belastning på verneformålet. Badeflåter er derfor bare tillatt der det kan dokumenteres at tilsvarende var i bruk ved vernetidspunktet, eller at badeflåten er ett av «fartøyene» som brukes i kraft av båttrettighet.

På G/bnr. 10/1 krever flere naboer rett til å legge tømmer. Punkt V.3 i forskriften bekrefter at slike rettigheter ikke endres; ”*bruk av eksisterende rett til tømmerlegg*”. Over stranda på G/bnr. 7/3, 6/8, 6/10 ønsker eierne av g/bnr 7/1 og 7/3 å kjøre fram trær fra en vanskelig tilgjengelig skogteig. Vernereglene er ikke til hinder for det.

Ved registreringen av rettigheter i 1998 viste enkelte eiere til rett til bruk av brygger som blant annet har blitt brukt til utskipping av stein. Flyfoto viser at de gamle bryggene ikke har vært i bruk på mange 10-år. Gjennoppføring av brygger rammes nå av byggeforbudet i strandsonen med lovgrunnlag i Plan- og bygningsloven. Opprettelse av naturreservat gir grunn til streng vurdering av å gjenreise tekniske inngrep, da slik gjenoppbygging ikke er tillatt etter verneforskriften. Disse eiendommene har derfor ikke lenger noen juridisk særrett til å bygge bryggene opp igjen, selv om det er et historisk faktum at det har vært slike brygger på eiendommene. Tilsvarende gjelder rett til utvinning av salt.

Tabell 3.1. Bruksrettigheter basert på grunneieres krav i 1998. Rett til å bade, stangfiske og garnfiske ut over faststående redskap for laks, er allmenne rettigheter.

G/bnr.	Oppgitte bruksrettigheter
16/1:	Fiskerettigheter for faststende redskap og vedlikehold av drenering og av steinfyllingsfront.
12/48:	Vedlikehold av steinfyllingsfront
12/23:	1 båt plass på 2/52
11/1:	Kjørevei til gammel steinbrygge, 2 båt plasser. Rett til å tørke garn og å legge tømmer og til å sette det på sjøen fra 10/1, Rett til laksefiske
11/3:	2 båt plasser, Rett til laksefiske
10/1:	Tømmerlegg for flere grunneiere, flodlegging av tømmer, Laksefiske og opplag/tørke plass for garn og 3 båt plasser. Rettighetene for 10/3 og for 2 andre eiendommer kommer i tillegg
10/3	Rett til en båt plass og brygge på 10/1
9/1,2	Rett til plass for 2 båter i Aukebekken og opplag på land
8/1:	2 fiskeretter for laks, Opplag/tørke plass for garn og oppbevaring av stikk på strendene, tømmerlegg, 3 Båt plasser og opplag av disse på stranda
7/5	Rett til laksefiske sammen med 7/3 Ett båtfeste. (Retten til lunne plass er ikke på vernet areal, grensa går ved øvre flomål)
6/8,10 og 7/3,4:	2 Fiskeretter for laks 25 Båt plasser for eiendommen og festetomtene på denne eiendommen
6/9	2 Fiskeretter for laks og småbåthavn for 91 båter

4 MÅL

4.1 Bevaringsmål

Bevaringsmål skal konkretisere hvordan verneformålet skal oppfylles. Høringsutkastet inneholdt ikke bevaringsmål, men vi varslet at slike ville bli gitt for å følge opp verneformålet med hensyn til fuglene, vegetasjonen og annet dyreliv.

I 2013 krever Miljødirektoratet at det skal lages minst ett etterprøvbart bevaringsmål for en naturtype. Utforming og oppfølging er nøye beskrevet i kravet. I denne planen har vi fulgt dette opp for vegetasjonen innen naturtypen strandeng, med målet:

«Strandeng og strandsump er i bruk og i god tilstand (ikke gjengroing)»

Se vedlegg 4 for beskrivelse av oppfølgingen.

Vi ønsker bedre dokumentasjon av tilstanden nå. Registreringene som skal gjøres, vil rette dette opp og gi bedre grunnlag for presise vurderinger. Det overordnede målet er å opprettholde naturens mangfold. På Grunnane må vi legge vekt på vadefugl og andre trekkfugl som trenger mat og hvile under korte opphold vår og høst. Vi har nå faglig grunnlag for å stille plantene med sikte på å gjenopprette strandengene slik vi tror de var ved vernetidspunktet.

Nr	Natur-kvalitet	Tilstandsvariabel	Bevaringsmål	Tilstand	Aktuelle tiltak	overvåking
1	Fuglene	Artsmangfold	Artsmangfoldet skal opprettholdes med vekt på rødlistearter	God, med unntak av forstyrrelser av ferdsel og bruk, samt at mink hindrer vellykket hekking	Jakt og fangst av mink, skjerming av ferdsel, Informasjon	Årlig rapport fra SNO. Konsulentrapport året før revisjon av forvaltningsplan
2	Strandeng og strandsump	Gjengroingstilstand.	Strandeng og strandsump er i bruk og i god tilstand	Skal registreres. Dels gjengroing med stedege og fremmede arter.	Dele beiteområdet opp for å regulere beitetrykk. Mekanisk, unntaksvis kjemisk fjerning av planter	Årlig rapport fra husdyrholder eller eiere og SNO. Konsulentrapport året før revisjon av forvaltningsplan
3	Slått strandeng	Arter som indikerer slåttemark, fra Bondens kulturmarksflora	Øke antall arter som favoriseres av slått. Øke dekningsgraden av disse artene.	Under gjengroing.	Jevnlig slått. Lage skjøtselsplan for aktuelle teiger. Brenning kan vurderes som supplerende nødløsning.	Årlig rapport fra eierne og SNO. Konsulentrapport året før revisjon av forvaltningsplan.
4	Ålegras-samfunn	Forekomst og vitalitet av marine planter og dyr knyttet til ålegrasenger.	Ålegrasengene skal ha mangfoldet og de arter som kjennetegner naturtypen..	Ikke godt kjent.	Registrering og dokumentasjon	Årlig rapport fra SNO. Konsulentrapport året før revisjon av forvaltningsplan.
5	Bløtbunns-områdene nær land	Forekomst og vitalitet av dyr i bløtbunns-samfunn	Livet på bløtbunn-samfunn skal ha mangfoldet og de arter som kjennetegner naturtypen.	Dårlig kjent.	Søppelrydding. Umiddelbare tiltak ved store utslipp. Menneskeskapt endringer skal begrenses mest mulig.	Konsulentrapport året før revisjon av forvaltningsplan.
6	Annet dyreliv	Artsmangfold	Artsmangfoldet skal opprettholdes med vekt på rødlistearter	Lite kjent	Undersøke arts mangfoldet innen leddyr	Konsulentrapport året før revisjon av forvaltningsplan.

Tiltaksliste finnes i kapittel 6.

4.2 Forvaltningsmål

Hensikten med denne forvaltningsplanen er å fremme verneformålet. Samtidig ønsker vi å innfri ønskene fra partene så langt som mulig, innenfor de begrensningene som verneforskriften gir. Her samler vi målene fra kapitlene 2 og 3 for samle grunnlaget for å prioritere tiltak som best mulig imøtekommer disse forutsetningene.

Eiernes rettigheter er det redegjort for i kapittel 3. Kapittel 5 gir avklaringer av hvordan henvendelser og søknader om unntak fra verneforskriften skal behandles.

Mål for å styrke naturmangfoldet:

1. Artsmangfoldet skal opprettholdes med vekt på rødlistearter.
2. Gjenopprette åpne kortvokste strandenger for å gi mer arts mangfold for både planter, fugler og andre artsgrupper.
3. Øke antall arter som favoriseres av slått. Øke dekningsgraden av disse artene.
4. Ålegrasengene skal ha mangfoldet og de arter som kjennetegner naturtypen.
5. Livet på bløtbunn -samfunn skal ha mangfoldet og de arter som kjennetegner naturtypen.
6. Svartelistede arter skal holdes på så lave bestandsnivå som mulig. De vanskeligste planteartene må fjernes og bestanden av mink må holdes nede. Alle planter av engrødtopp bør fjernes fra reservatet, helst før de blomstrer.
7. Fuglene forstyrres minst mulig. Turgående og båtbruk skal forstyrre fuglene minst mulig
8. Fiske bør utøves med tanke på å redusere faren for fangst av fugl mest mulig.
9. Forurensning reduseres. Mulige miljøgifter prioriteres, deretter forsøpling som kan skade fugl. Ulovlig brenning av avfall må stoppes.
10. Fyllingsfrontene dekkes med jord.
11. Tilrettelegging og informasjon bør brukes aktivt for å redusere de negative virkningene av forstyrrelser. Dette gir sammenheng med neste overskrift; Økt bruk skal gi økt kunnskap, økt forståelse for hvorfor og hvordan fuglene må og bør beskyttes og bedre grunnlag for riktig forvaltning av verneområdet.

Mål for å øke kunnskapene om naturgrunnlaget

12. Kunnskapen om naturgrunnlaget bør styrkes.
13. Dokumentasjonen av fugl i verneområdet bør styrkes.
14. Tilrettelegging og informasjon bør brukes aktivt for å redusere de negative virkningene av forstyrrelser.

Brukerinteresser

15. Gjenopprette åpent preg på strendene uten eller med få trær og busker av hensyn til opplevelsesverdi.
  16. Tilrettelegging og informasjon bør brukes aktivt for å øke opplevelsesverdi. Dette bør kombineres med bygging av gang sykkelvei på sjøsiden av fylkesvegen.
  17. Informasjon skal formidles for å oppnå mindre forstyrrelse.
  18. Flere båt plasser i fellesanlegg enn 91 (– kan vi ikke imøtekomme.)
- Resten av brukernes ønsker er referert i vedlegg 6, høringsuttalelser.

5 FORVALTNINGSOPPGAVER OG SAKSBEHANDLING

5.1 Skjøtselstiltak

Målet er å fremme verneformålet; ”... å bevare et viktig våtmarksområde i sin naturgitte tilstand og verne om et spesielt rikt og interessant fugleliv, vegetasjonen og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området.”

Skjøtsel og tiltak skal følge av forvaltningsmål og bevaringsmål. Det er fuglelivet som ga grunn til vernet. Fuglene trenger åpne, næringsrike strandenger og gruntvannsområder. Det viktigste tiltaket for fuglene er derfor å sikre disse engene og bløtbunnsområdet mot fysiske inngrep, forstyrrelse og å reversere gjengroingen.

Naturen endres både på grunn av naturlige prosesser og menneskelig påvirkning. For å bevare og gjenskape artsrikdom er det nødvendig å stelle området. Naturmangfoldloven forutsetter at det skal legges særlig vekt på å ta vare på mangfoldet. Det gir grunn til å legge vekt på rødlistede arter, se Kålås et al. (2010).

Fra Naturmangfoldloven § 47,: ”I verneområder (...) kan forvaltningsmyndigheten foreta skjøtsel (...) for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep”.

Det er nødvendig å legge verneforskriften og spesielt formålsparagrafen, til grunn ved skjøtsel i reservatet. Tiltak som forstyrrer fuglene, bør gjøres om vinteren. All skjøtsel skal skje i samarbeid med Fylkesmannen og Statens naturoppsyn (SNO).

Liste over tiltak med tid, kostnad og ansvarlig, finnes i kapittel 6. Beløpene i lista er grove overslag. For hvert tiltak må kostnaden vurderes mot rammen som blir tildelt Fylkesmannen årlig. Det må lages mer presise budsjett for tiltakene som ligger an til å kunne gjennomføres.

I høringsutkastet til forvaltningsplanen foreslo vi at grensene skal koordinatfestes, at bruksrettigheter skal gjennomgås, plantelivet registreres og at det skal vurderes størrelsesbegrensning for båter. Grensene er nå merket, rettighetshaverne har sendt oss beskrivelse av rettigheter, vi har gjennomgått disse og presenterer liste over gjeldende rettigheter i kapittel 3.5, tabell 3.1, plantelivet er nylig undersøkt og rapportert og vi ser ikke grunn til å begrense størrelsen på båter, se kapittel 2.3.

5.2 Gjenopprette naturtilstand på vernetidspunktet

Store deler av strendene preges av gjengroing, se kapittel 2.3. I faggrunnlaget ble det foreslått skjøtsel for å reetablere kortvokste strandenger av hensyn til mangfoldet av fuglearter. I den nye fagrapporten om plantelivet rådes det til å stoppe gjengroingen av stendene med busker og trær. Flere av eierne har understreket at gjengroingen etter opphør av beiting har falt sammen med færre fuglearter og færre individer av andre arter. Bruken av strendene til bading og fiske var mer omfattende inntil vernetidspunktet.

I den botaniske fagrapporten anbefales det å fylle igjen grøftene som går gjennom reservatet for å motvirke gjengroingen. Verneforskriften gir eierne rett til å vedlikeholde disse grøftene av hensyn til driften av jordene på innsiden av reservatet. Grøftene kan derfor ikke fylles.

Muligheten for å gjenopprette landskap og artsmangfold fra fredningstidspunktet, er derfor å bruke arealene mest mulig på samme måte som før det ble vernet. Hogst av busker og trær, samt husdyrbeiting er nødvendige tiltak for å gjenopprette naturtilstanden som la grunnlaget for fuglelivet som førte fram til vernevedtaket. Beiting skal fjerne takrør og gi rom for flere mer konkurransesvake plantearter. Dette vil igjen tiltrekke seg et rikere insektliv, som så gir grunnlag for flere fuglearter. Beiting på strendene skal *øke* det biologiske mangfoldet av planter, insekter og fugler. Intensiteten av beitingen og fordelingen av beite og beitefrie perioder, avgjør hvordan artsmangfoldet endres. For lav intensitet vil ikke hindre gjengroing, mens for høy intensitet kan fjerne flere arter, og i hvert fall vil mange arter kunne bli så nedbeitet at de blir oversett ved vanlige registreringer. Siden strandengene i reservatet er små, vil det være nødvendig å ha tilgang på areal for beiting utenfor reservatets grenser for å kunne styre beitetrykket til riktig nivå. Dersom disse arealene ligger inntil eller nær reservatet, vil flere fuglearter kunne dra nytte av disse arealene også. Vipe er rødlistet og kan være et eksempel her.

Gjennomføringen av en restaurering avhenger i stor grad av eiernes ønske om egeninnsats og hvordan fordelingen av tiltak mellom eierne og staten skal være. Dette må avtales med eierne.

Grunneierne eier retten til beite. Forskriften hindrer ikke beiting, og eierne kan gjerde og slippe ut beitedyr. Staten kan ikke pålegge noen å sette ut beitedyr, men vi kan legge til rette for beiting med dekning av noen kostnader. Vi oppfordrer alle eierne som får tilskudd til jordbruk til å ta med beiting innenfor reservatet som miljøtiltak i Miljøplan del 2, for sin gård, og kontakte Fylkesmannen for spørsmål om avtaler og eventuelt tilskudd. Mer informasjon om dette finnes hos [Statens landbruksforvaltning](#), eller ved henvendelse til Landbrukets Forsøksringer - Vestfold Forsøksring.

Det meste av busker og trær i reservatet bør fjernes for å opprettholde åpne strender og for å gjenskape en noe bredere åpen sone. Likevel er det grunn til å vurdere om enkelte store eller svekkede og døde trær bør beholdes. De gir livsvilkår for mange smådyr og utsiktsplass for rovfugler og kan gi variasjon i landskapet. Eierne kan nå gjenoppta tradisjonell hogst uten å søke unntak fra vernereglene, men Fylkesmannen skal varsles siden dette er en del av skjøtselen av verneområdet. Hogst bør utføres på en årstid hvor forstyrrelse av fuglene betyr minst mulig, det vil si oktober til mars.

Hogst og fjerning av busker følger opp bevaringsmålet for strandeng og strandsump, fugleliv og forvaltningsmålet for landskap.

5.3 Besøksforvaltning, tilrettelegging og informasjon

Besøksforvaltning

Miljøforvaltningen har erkjent at det er nødvendig å vise fram verneområder og naturmangfold for å styrke grunnlaget for å ta vare på naturarven. Folk må få oppleve naturen også i verneområdene, samtidig som de sårbare delene bevares. I Grunnane må det legges til rette for at fuglene kan oppleves samtidig som fuglene må beskyttes bedre mot unødige forstyrrelser. Formidling av kunnskap sammen med mulighet for gode naturopplevelser med minst mulig belastning av fuglene må bli en målsetning. Fysiske tiltak som halvskjerming langs yttersiden av stiene er et aktuelt tiltak. Det vil gi en påminnelse om at fuglene trenger ro og at de er prioritert i dette området. Samtidig vil slik skjerming gjøre det mulig å komme nærmere inn på fuglene uten å forstyrre og dermed gi grunnlag for bedre naturopplevelser.

Ny parkeringsplass i søndre del av Grunnane er også egnet som tilrettelegging for mer bruk av området. Vi ser dette i sammenheng med etablering av bedre, og skjermet, atkomst langs reservatet.

Flere steder i Vestfold vurderer Fylkesmannen hvordan informasjon om naturopplevelser best kan formidles via internett. Vi vil bruke erfaringer fra disse områdene for Grunnane.

Fylkesmannen ønsker en gjennomgang av informasjonsbehov og aktuelle tiltak med kommunen, interesserte organisasjoner og grunneiere i form av en enkel informasjonsplan.

Kyststien og gang sykkelvei langs fylkesveien

Fylkesmannen vil samarbeide med kommunen om planleggingen. Opplevelse av naturreservatet er viktig. Fuglene kan skjermes mot forstyrrelse fra stier og veier med halvskjerm. Fylkesmannen vil behandle saken som søknad om unntak fra verneforskriften der traseen ligger innenfor reservatets grenser etter Naturmangfoldloven §§ 8-12 og 48.

Atkomst fra sør

I samarbeid med grunneier helt i sør, bør det planlegges tiltak for enklere atkomst. Traseen for Kyststien langs den sørvestre delen av Grunnane vil bli avklart i reguleringsplanen for gang/sykkelvei langs fylkesveien.

Informasjon

Nye plakater bør lages og settes opp. Det bør opprettes en fast nettadresse med naturinformasjon om Grunnane naturreservat. Fagrapporter fra området skal, så langt det er hensiktsmessig, legges åpent tilgjengelig. Det bør samles og presenteres lett tilgjengelig faktastoff om fugle- og dyreliv på havstrand, hekkefuglfaunaen på Saltskjær, plantelivet og kulturminner i en ny brosjyre.

Mye av informasjonen berører eierne og kommunen. Tilrettelegging, utforming og plassering av informasjon bør planlegges sammen med eierne, kommunen og representanter for ornitologiske forening i form av en informasjonsplan.

Forurensning og søppel

I kapittel 2.3 er det beskrevet forurensninger og søppel. Fyllinga ved Myhre bør undersøkes. Hvis den inneholder nevneverdig miljøgifter, kan det bli nødvendig å fjerne eller gjøre andre tiltak for å stoppe eller forebygge tilsig av miljøgifter til vannet. Det vil bli aktuelt å vurdere dekking av denne fyllingsfronten med jord. Utvasking av jord i sjøfronten vil bidra til raskere nyetablering av bredere strandenger. Dette er positivt for verneformålet ved å utvide de smale strandengene og den grunneste delen av bløtbunnsområdene. Fyllingsfronten av stein i nord, er skjemmende. Siden fyllingene stort sett er utenfor vernet område, må det inngås avtale med grunneier om eventuell tilføring av finere masse.

Flere store tanker ser ut til å være avfall. De bør fjernes. Grunnane tilføres søppel hvert år. Det trengs årlig rydding. Det bør gjøres i oktober –mars for å forstyrre fuglene minst mulig.

5.4 Nytt fugletårn

Det eksisterende fugletårnet gir ikke god oversikt over de sørlige og sørvestlige deler av verneområdet. Informasjonsplanen bør vise hvordan reservatet kan oppleves bedre fra sørvestsiden i samarbeid med en grunneier. Det bør lages avkjørsel og parkering for 5 biler. Kommunen kontaktes for å vurdere bruk av kommunens eiendom gbnr 7/1.

5.5 Overvåkning og kartlegging av naturkvaliteter

Fuglenes bruk av Grunnane lå til grunn for vern av reservatet. Fuglelivet er bedre kjent enn andre naturkvaliteter. Det er likevel fortsatt behov for mer kunnskap om fuglenes bruk av området til forskjellige årstider. Resten av artsmangfoldet i området og vitalitet på bløtbunn i sjøen bør dokumenteres. Livet i sjøen avhenger av vannets kvalitet og andre fysiske forutsetninger. På sikt bør dette dokumenteres bedre. De kjente rødlistede artene er kommentert i vedlegg 5.

5.6 Økonomi

Det er staten som skal betale tiltak som fremmer verneformålet. Tiltakslista er grunnlag for årlige søknader om midler til Miljødirektoratet. Fylkesmannen og Miljødirektoratet er avhengige av de årlige bevilgninger over statsbudsjettet til vernede områder i Norge. Hittil har vi ikke fått nok bevilgning til å gjøre alle tiltaka i godkjente planer. Tiltak som kan utføres uten statlige bevilgninger, kan utføres selv om de ikke når opp til høy prioritet.

5.7 Naturvernloven og Naturmangfoldloven

Naturvernloven av 1970 ble opphevet da naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009. Store deler av naturvernloven er videreført i kapittel 5 i naturmangfoldloven. Forskrifter for verneområder går normalt foran andre lover og forskrifter. Med få unntak vil verneforskriftene inneholde strengere regler om bruk og tiltak enn andre lover og forskrifter. Øvrig lovverk gjelder i tillegg til verneforskriften.

Krav til saksbehandling ved utøvelse av myndighet i medhold av verneforskrifter er gjennomgått i Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter ([direktoratet for naturforvaltning 2001, revidert 2010](#))

5.8 Oppgaver og ansvar for å fremme verneformålet

Eierne	Kan velge å utføre skjøtsel etter avtale med Fylkesmannen, eventuelt som betalt arbeid. Ansvar for å fjerne søppel fra egen eiendom som over alt ellers.
Fylkesmannen i Vestfold	Er forvaltningsmyndighet. Det vil si skaffe penger og andre forutsetninger for tiltak, sørge for informasjon og kommunikasjon mellom andre parter, samordne kontroll sammen med Statens Naturoppsyn, behandle søknader om unntak fra vernebestemmelsene og rapportere resultater til Miljødirektoratet.
Fylkesmannen i Buskerud	Er forvaltningsmyndighet for Saltskjær biotopvernområde og den delen av Grunnane som ligger i Buskerud fylke.
Statens naturoppsyn (SNO)	Kontrollere at verneforskriften og tillatelser og etterleves, rapporterer til Fylkesmannen om overtredelser, endring i naturtilstanden eller annet. Kan gjøre avtaler for gjennomføring av planlagte tiltak fra tiltaksliste.
Vestfold fylkeskommune	Kulturminnemyndighet og eier av fylkesveien. Ansvar for tilrettelegging for friluftsliv og fordeling av statlig støtte til tiltak for å fremme friluftsliv.
Svelvik kommune	Plan- og byggesaksmyndighet, ansvar for å fremme friluftsliv, vurderer og vedtar adferdsregler etter friluftslivloven, drift og vedlikehold av veier, stier og løyper, rydding og tømning av avfall. Kommunen eier gbnr 7/1, 11/8(Fugletårnet) og 12/48.
Norsk Ornitologisk forening, Drammen	Kunnskapsressurs.

5.9 Noen bestemmelser i Naturmangfoldloven

§§ 4 og 5 forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter

Målet er å ta vare på mangfoldet av naturtyper med det artsmangfold og økologiske prosesser som kjennetegner dem, og arter i deres naturlige utbredelsesområde og i levedyktige bestander.

§ 6 generell aktsomhetsplikt:

Enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet i strid med målene i §§ 4 og 5. Utføres en aktivitet i henhold til en tillatelse av offentlig myndighet, anses aktsomhetsplikten oppfylt dersom forutsetningene for tillatelsen fremdeles er til stede.

§ 6 gjelder både private aktører og offentlige myndigheter, i og utenfor verneområder. Dette betyr at effekten vedtaket kan ha på et verneområde skal tillegges vekt, og hensynet til naturverdiene som følger av verneforskriften skal inngå når det vurderes hvorvidt - og på hvilke vilkår - en tillatelse etter annet lovverk skal gis. Hensynet til verneverdiene skal fremgå av beslutningen

§§ 7-12 stiller krav til vurderingene som skal gjøres før inngrep for all natur, ikke bare verneområder, når det skal vurderes om virksomheter kan få tillatelse til tiltak.. Det skal skrives hvordan prinsippene er vurdert og vektet. Virkningene på naturverdier som blir berørt skal være godt klarlagt, hvis vi mangler slik kunnskap skal en “føre var – holdning” legges til grunn. Det vil si at avgjørelsen skal forebygge vesentlig skade på naturmangfoldet. Videre skal vi vurdere hvordan tiltaket vil virke på hele naturgrunnet herunder også om skadene på naturen kan bli mer alvorlige enn normalt på grunn av at det allerede er andre belastninger til stede. Det skal også vurderes om vedtaket kan gi presedensvirkning. Utbygger skal dekke kostnadene for å motvirke eller utbedre miljøforringelse. Valg av sted, teknikker og driftsmetoder skal være miljøforsvarlige.

§ 49. utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde:

Kan virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov, innvirke på verneverdiene i et verneområde, skal hensynet til disse verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis, og ved fastsetting av vilkår. For annen virksomhet gjelder aktsomhetsplikten etter § 6.

Det er klart grunnlag for å kreve stor aktsomhet når det planlegges tiltak nær Grunnane.

Resten av kapittelet bør leses sammen med verneforskriften for Grunnane naturreservat, som finnes i vedlegg 1.

5.10 Forvaltning av verneforskriften

Verneforskriften gjelder aktiviteter innenfor verneområdet, med mindre det er en direkte, åpenbar eller nærliggende årsaksforbindelse mellom tiltak utenfor verneområdet og virkningene innenfor verneområdet.

Verneforskriften endrer ikke grunneiers rettigheter og plikter etter annet lovverk, uten at det går særskilt fram av forskriften. Forskriften endrer f.eks. ikke grunneiers rett til å nekte motorferdsel eller andre tiltak som ikke er en del av allemannsretten på sin eiendom.

Grunneier kan likevel ikke nekte forvaltningsmyndigheten nødvendig motorferdsel i forbindelse med skjøtsel. Verneforskriften begrenser noen av grunneiernes, rettighetshavernes og publikums rettigheter, men gir ikke vernemyndigheten eller det offentlige, noen særskilt råderett ut over det som følger av rett til skjøtsel etter bestemmelsene.

Eventuelle brudd på vernebestemmelsene i verneområdet meldes til Statens Naturoppsyn som vurderer tiltak eller politianmeldelse. I tillegg har Fylkesmannen en selvstendig rolle i oppfølgingen av slike saker.

Vernebestemmelser – utfyllende kommentarer

§ IV – Forbud mot tiltak

Punkt 1. All vegetasjon er fredet, også vannplanter. Planting og såing av nye arter er forbudt for å unngå endringer i den stedege vegetasjonen, og særlig for å unngå etablering av fremmede arter. Fjerning av busker og trær er heretter likevel skjøtsel for å gjenopprette og opprettholde strandengene, se § VII. Eierne kan utføre denne skjøtselen selv. De skal da gi melding til Fylkesmannen før de hogger. Dersom eierne ikke selv tar initiativ, vil Fylkesmannen søke dekning av hogsten over forvaltningsbudsjettet, og tilby eierne betalt oppdrag for å utføre hogsten.

Punkt 2 Dyrelivet er fredet, både mot jakt og fangst, men også mot unødige forstyrrelser og ødeleggelse av reir og egg. Utgangspunktet for vernet av Grunnane var å beskytte fuglene. Forstyrrelser omfatter all aktivitet som stresser fuglene eller på annen måte endrer deres naturlige adferd, særlig er dette viktig i trekk- og hekketid. På fastlandet er strendene så smale at det ligger lite til rette for at området kan bli av vesentlig betydning for hekking. I forvaltningen prioriterer vi derfor områdets funksjon som rasteplass i trekketidene.

Begrepet ”Unødigpeker mot en samfunnsmessig nyttevurdering. Forstyrrelser kan være tillatt dersom en aktiviteten har et anerkjent nyttig formål. Terskelen for hva som er unødig forstyrrelse er lav, siden bestemmelsen gjelder «*enhver form for*» unødig forstyrrelse. Forskriften retter seg mot et vidt spekter av aktiviteter, også «nye» som ikke var kjent da forskriften ble laget. Den skiller heller ikke mellom motoriserte/ikke-motoriserte aktiviteter. Brettseiling, kiting og øvrige vannsportaktiviteter vil komme inn under begrepet. Sport anses som «unødig» aktivitet som er forbudt når aktiviteten forstyrrer fugl. Dette gjelder selv om ferdsel med båt er tillatt i samme omfang som i 1981. Ferdsel med båter forutsettes å dekke et behov for transport, fortrinnsvis med stø kurs og fart gjennom reservatet. Eventuell sportsaktivitet med båt forutsettes utført utenfor reservatets grenser. Med brett er det normalt å skifte retning og personen på brettet står oppreist i helfigur.

Dersom ingen fugler forstyrres, er ikke forskriften til hinder for sportsutøvelse. Fluktavstand for enkelte arter er i enkelte tilfelle 500 meter og mer. Før fuglene flykter slutter de å lete etter mat, de blir vaksomme. Særlig under rast på trekk, kan slike avbrudd i hvile og matleting påvirke overlevelsesnivåen. På Grunnanen vil det normalt ikke være mulig å være sikker på at ingen fugler vil bli forstyrret ved menneskelig aktivitet. Vi kan ikke peke ut noen del av reservatet eller noen del av året hvor vi kan si at aktivitet ikke vil forstyrre fugl.

Jakt og fangst av mink er skjøtsel, se § VII. Mink er innført til Norge, den tar egg, fugleunger og fugl. Slik jakt og fangst skal likevel ikke være til unødig forstyrrelse.

Punkt 3 Tiltak som kan endre naturen i reservatet, er forbudt. Punktet skal omfatte alle menneskeskapt tiltak og fysiske påvirkninger som kan forringe verneverdiene. Selv om

alminnelig ferdsel etter frilufsloven er tillatt, er camping og teltslagning ikke lovlig. Dette er for å unngå unødige forstyrrelse.

Verneforskriften har ikke forbud mot motorisert ferdsel. Ordlyden «unødige forstyrrelser» i punkt 2 begrenser lovlig kjøring.

§ V.4 slår fast at ”eksisterende båtrett ”i nåværende omfang”, (vernetidspunktet i 1981) fortsatt er tillatt. Det er lovlig rom for bruk av båtene. Støy i seg selv er i begrenset grad til sjenanse for dyre- og fuglelivet. Derimot vil aktiviteter med uforutsigbare bevegelsesmønstre virke forstyrrende. Vannskikjøring, brettseiling og lignende vannsportaktiviteter er ikke tillatt i naturreservatet i trekketidene. Slik ferdsel er ikke nødvendig, og går dermed inn under ”unødig forstyrrelse”. Også næringsfisket forstyrrer fuglene. Det er risiko for at dykkende vannfugler fanges i garn. § V.4 gir likevel lovlig rom for bruk av ”eksisterende fiskerett”.

§ V - Unntak fra forskriften

Punkt 1 Tillater utrykning, skjøtsel og oppsyn. Privatpersoner er ikke omfattet, men forsøk på redning av liv og helse, må kunne utføres av hvem som helst.

Punkt 2 Gjelder husdyrbeite og vedlikehold av beiter og avløp fra drenering av jordene, dette er lovlig i reservatet. Grunneier eier retten til beite og må gi tillatelse hvis andre lovlig skal kunne sette dyr på beite.

Rensking av bekkeløp og utløp av drenerør bør utføres på en årstid hvor forstyrrelse av fuglene betyr minst mulig, det vil si oktober til mars. Det er ikke forbud mot motorisert ferdsel i vernereglene. Grunneierne kan derfor bruke de maskiner som passer best til slikt vedlikehold. I kapittel 2.3 har vi referert fagrapport om plantelivet, hvor det understrekes at jordhaugene fra rensk av grøftene gir utgangspunkter for gjengroing. Jorda som tas opp bør derfor ikke legges igjen langs grøfta, se tiltakslista side 30.

Retningslinje:

Rensking av avløp for drenering bør utføres i tiden fra oktober til mars for å forstyrre fuglene minst mulig. Jord som graves opp, plasseres på fyllingsfrontene som bør dekkes..

Punkt 3 Slår fast retten til å bruke plass til å legge tømmer. Siden motorisert ferdsel ikke er forbudt, er det heller ikke grunn til å søke dispensasjon for å frakte tømmeret fram gjennom reservatet. Verneforskriften hindrer heller ikke transporten fra g/bnr 7/1 og 7/3.

Punkt 4 bekrefter bruk av fiske-, strand- og båtrett i samme utstrekning som ved vernetidspunktet, men unødige forstyrrelser av fuglene skal selvsagt unngås. Hver enkelt bruker må vurdere hva som er nødvendig og eventuelle alternativer for å unngå forstyrrelser. Ferdsel med fritidsbåt (motorisert eller ei) til og fra eksisterende brygger eller båt plasser, er tillatt, i samme utstrekning som før. Det samme gjelder vedlikehold av brygger og båt plasser. Ferdsel med båt til og fra bryggene skal ta korteste vei mot farlei eller fiskeplass.. Det er ikke tillatt å legge båter på svai, eller legge ut flere båter i reservatet.

Krok Småbåthavn søkte i 2008 dispensasjon for flere båt plasser og endret konstruksjon. Fylkesmannen ga dispensasjon for endret konstruksjon, men ikke for flere båt plasser, og disse føringene skal følges. Det skal ikke være mer enn 91 båt plasser i anlegget.

§ VI De spesielle reglene for dispensasjon

§ VI Angir tiltak der Fylkesmannen *kan* gi tillatelse etter søknad. Søknader skal også vurderes ut fra verneformålet og Naturmangfoldloven §§8-12. Det bør gis dispensasjon for tiltak som fremmer verneverdiene.

Punkt 1 gir mulighet til jakt og fangst etter dispensasjon dersom en art er i misforhold til andre arter eller miljøet. Fremmede arter er alltid uønsket. Stedegne enkeltarter som forskyver den naturlige balansen i et område på grunn av endret bestandsstørrelse forekommer. I slike tilfelle er det ofte endringer i ytre miljø, også på andre nivå i næringskjeden, som er den primære årsak til endret artsantall. Fylkesmannen vil være varsom med å tillate fangst av stedegne arter på slikt grunnlag.

Punkt 2 Ny drenering av jordene i nedbørfeltet vil bli tillatt, men det vil bli satt vilkår om antall utløpspunkter og tid for arbeid.

Punkt 3 Det kan gis tillatelse til nye renseanlegg.

§ VII Skjøtsel

«*Skjøtsel som er nødvendig for å oppfylle formålet med fredningen, skal utføres av forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer. Skjøtselen skal skje etter plan godkjent av Miljøverndepartementet.*» I samsvar med [forvaltningshåndboka](#) er det nå Fylkesmannen som godkjenner skjøtelsplan. Forvaltningsplanen erstatter her begrepet skjøtelsplan.

Beiting må avtales med eierne. Avtalene skal vise hvilke tiltak som er nødvendige for å bevare verneverdiene, og hvordan dette skal gjennomføres. Fylkesmannen vil samarbeide med eierne for å klarlegge mer i detalj hvilke tiltak eierne kan utføre selv, og hvilke tiltak som må utføres av andre. Vi vil sette i gang arbeidet med slike avtaler så snart forvaltningsplanen er godkjent.

Retningslinje : Forvaltningsplanen erstatter begrepet skjøtelsplan. Arbeidet avtales med eierne.

Vi ser gjengroingen av stredene som den største fysiske utfordringen. Dette gjelder både trær, busker, takrør og havsivaks. Artsmangfoldet blir mindre, først av planter, deretter av smådyra som lever av plantene. Flere fuglearter trives også bedre med kortvokste strandenger enn takrørbeltene. Slik gjengroing skjer på det meste av strandengene langs Oslofjorden. Hogst og beiting eller slått i naturreservatet, vil derfor bidra til å opprettholde en utforming av strandeng som det er lite igjen av. Artene som foretrekker takrør og strandskog har rikelig tilgang på leveområder.

Retningslinje: Eierne kan fjerne trær og busker fra reservatet for å gjenopprette et åpent landskap. Dette kan gjøres helst i siste halvdel av mai , juni eller i oktober til mars.

Fylkesmannen vil fjerne busker og trær som eierne ikke fjerner selv. Fylkesmannen skal ha melding om all hogst, og om rydding av kratt 14 dager før det gjøres.

Beiting eller slått er nødvendig for å få tilbake kortvokst og artsrik strandeng. Tiltak for å fremme beiting er et viktig skjøtselstiltak. Vedlikehold av gjerder er tatt med blant tiltakene som kan gjøres uten videre. I begrepet «strandrett» ligger også eiernes rett til å la husdyr beite på stredene. Beiting kan også settes i verk uten videre.

Vi har ikke dokumentasjon av slått i Grunnane. Normalt vil slått 2 ganger i vekstsesongen være et godt tiltak for oppnå mer artsrike stredene. Dersom plantene slås mer enn 2 ganger, favoriseres et fåtall arter og resultatet blir nærmere en vanlig plen. Slått som utføres mer enn 2 ganger i vekstsesongen rammes derfor av verneforskriften § IV 1.

Retningslinje: Slått som skjøtselstiltak skal meldes til Fylkesmannen før de gjennomføres. Dersom eierne ikke gjenopptar verken beite eller slått, kan Fylkesmannen sørge for at strandeng blir slått.

Bestanden av mink bør holdes så liten som mulig for å beskytte fuglene. Se kapittel 2.4. Slik jakt og fangst skal likevel ikke være til unødige forstyrrelse.

Retningslinje: Fangst av mink er skjøtsel. Fylkesmannen skal ha melding av alle som vil fange mink.

Om generell dispensasjon fra forskriften - § VIII

Da naturmangfoldloven ble gjeldende 1. juli 2009 erstattet § 48 i denne loven de generelle reglene for dispensasjon i forskriftene. For Grunnane var dette § VIII. Søknader om dispensasjon skal derfor ikke behandles etter kapittel VIII i verneforskriften, men etter naturmangfoldloven § 48. De spesifiserte dispensasjonshjemlene i kapittel VI i verneforskriften gjelder fortsatt. Naturmangfoldloven § 48 inneholder særskilte krav til dokumentasjon om tiltakets virkning, derfor kan det være aktuelt å kreve tilleggsdokumentasjon dersom søknaden ikke inneholder tilstrekkelig dokumentasjon. Naturmangfoldloven § 48 er sitert i vedlegg 2 .

Ved behandling av søknad om dispensasjon, skal formålet med verneområdet tillegges stor vekt. Både bakgrunnen for vernet og “føre var” – prinsippet skal tillegges vekt. Tvil om rettslige rammer i en verneforskrift, betyr at forskriften bør fortolkes innskrenkende. Det bør gis dispensasjon for tiltak som bidrar til å fremme verneverdiene. Slik bruk kan også vurderes som et ledd i forvaltningen for å bevare verneverdiene.

5.11 Gjennomføring av tidligere vedtak

Verneforskriften tillater «*båtrett i nåværende omfang*». Dette er gjennomgått grundig og for Krok båthavn har antallet båtplasser blitt fastsatt til 91 ved behandling av klage i Miljødirektoratet. Dette endres ikke.

Krok båthavn har endret søknaden om dispensasjon. Nå ønsker de ikke lenger betongbrygger, men inngang mot øst. Dette gir kortere vei ut av reservatet, og må derfor sees som bra for fuglene. Vi gir slik tillatelse i eget brev med mer grundig vurdering

5.12 Generelle retningslinjer for saksbehandling

Verneforskriften har strengere bestemmelser enn annet lovverk. Derfor skal alle søknader om tiltak som krever tillatelse/dispensasjon sendes til Fylkesmannen først. Søknader vil først vurderes etter verneforskriften før de eventuelt blir behandlet etter annet lovverk. En skriftlig søknad trenger ikke å være lang. Er du i tvil, ring Fylkesmannen for å få mer informasjon om hvilke opplysninger som kreves for det tiltaket du ønsker å søke om tillatelse til.

Klage på vedtak gjort av Fylkesmannen skal behandles etter reglene i forvaltningsloven. En eventuell klage på vedtak etter verneforskriften skal derfor sendes Miljødirektoratet via Fylkesmannen. Fylkesmannen vil se om det har kommet frem nok nytt til at vedtaket bør gjøres om. Dersom Fylkesmannen opprettholder sitt vedtak, skal klagen sendes Miljødirektoratet for endelig vedtak.

Følgende skal alltid få kopi av vedtak som angår verneområdet: Fylkesmannen, Miljødirektoratet, Statens Naturoppsyn i Vestfold og Svelvik kommune.

6 TILTAK

6.1 Tiltaksliste

Statens bevilgninger til forvaltning av verneområder skal fremme verneformålene. Tiltakene i listen nedenfor skal oppfylle denne forutsetningen. Vi har også lagt vekt på andre brukerinteresser der det er mulig innenfor planens rammer.

Forvaltningstiltak i Grunnane naturreservat 2014-2024. Aktører: Fylkesmannen (Fm), Svelvik kommune, Vestfold fylkeskommune, grunneiere, Miljødirektoratet og Statens naturoppsyn (SNO). Utgifter dekkes fra statsbudsjett eller andre frivillige kilder og er derfor noe usikre. Særlig kostbare tiltak innebærer mye usikkerhet. Prioritet kan omgås dersom ny informasjon tilsier det. Tiltak som er listet opp i tabellform i tiltakslisten, er i samsvar med verneforskriften eller det er klarlagt at dispensasjon vil bli gitt.

Tiltak	- Forv.mål nr	Kostnad	Prioritet	Ansvarlig	Fra - til ferdig	Merknad
Avtaler for skjøtsel av Grunnane	1, 15	20 000	Høy	FM/Eierne	2014	Hva vil eierne gjøre nå og hva må vente på budsjettdekning?
Hogst av busker og trær	1, 2, 15	50 000	Høy	FM/Eierne	2014	Pris dersom ingen eiere hogger på eget initiativ
Beiting av husdyr, evt. slått	1, 2, 3, 15	50 000	Høy	FM/Eierne	2014.	Pris på gjerder og evt leie av arealer utenfor reservatet i tillegg.
Fjerne jord fra grøftvollene	2, 15	47 000	Lav	FM/Eierne	2015 + årlig	Kr 20 000 i 2015 og kr 3 000 årlig deretter
Informasjonsplan	7, 8, 11, 14, 16,17	25 000	Høy	FM/komm	2014	Besøksforvaltning med vern mot forstyrrelser styrer tiltakene
Informasjonsplakater, informasjons-brosjyrer og internettsider	8, 11, 14 17	200 000	Høy	FM	2015 - 2024	Kostnaden revideres i samsvar med informasjonsplanen
Bygging av fugleobservasjons-platting sør-vest for Grunnane	11, 14, 17	200 000	Lav	FM/SNO	2018	Kjøpte tjenester. Lage avkjøring fra fylkesveien, parkering, skjermet utsikt og avtale om hogst med nabo.
Reguleringsplan for Kyststien forbi Grunnane i samråd med kommunen	11, 14, 16, 17	50 000	Middels	Komm. og F. -komm.	2020	Fylkeskommunen har ansvar for tilrettelegging for friluftsliv og fordeler spillemidler
Fysisk skjerm mellom sti og fugl	7, 11, 14, 16	60 000	Høy	FM/Eierne	2015	
Fange mink	6	20 000	Middels	SNO	Årlig	Avtales med foreninger eller enkeltpersoner. Kr 2000 årlig
Fjerning av fremmede plantearter	6	30 000	Middels	FM/SNO	2014 + årlig	Kjøpte tjenester av eierne. 5000 i 2014 deretter 2500 årlig
Undersøke om fylling ved Myhre har miljøgifter	9	75 000	Høy	FM	2014	Kjøpt tjeneste. Analyser for tungmetaller og organiske miljøgifter
Rydde søppel	9, 11, 14, 16	30 000	Høy	FM/SNO	Årlig	Samarbeid med organisasjoner kr 3000 årlig.
Undersøkelse av fysiske, kjemiske og biologiske forhold i vannet.	12	50 000	Lav	FM	Ved leilighet	Kjøpte tjenester.
Bedre registrering av fuglelivet	13	0	Lav	FM/NOF	Kontinuerlig	Artsdatabanken
Plan for fjerning/ tildekking av fylling ved Myre	10	5 000	Lav	FM/eiere	2015 -2019	Kjøpt tjeneste for plan, skal vise alternative kostnader for bruk av jord fra grøftvoller.
Dekke fyllingene ved Grunnane industriområde, Bokerøya og Myhre	10	100 000	Lav	FM/eiere	2024	Kjøpte tjenester, eventuell bruk av jord fra grøftvoller.
Sum		1 012 000				

7 REFERANSER - LITTERATUR

- Artsdatabanken 2013. <http://www.artsdatabanken.no/frontpageAlt.aspx?m=2>
- Bye, F.N. 2004. *Kartlegging av biologisk mangfold i Svelvik kommune*. Rapport + vedlegg. Direktoratet for naturforvaltning 2001a. Områdevern og forvaltning. [DN-håndbok 17](#) (revidert 2010).
- Direktoratet for naturforvaltning 2001b. Kartlegging av marint biologisk mangfold. [DN-håndbok 19](#).
- Direktoratet for naturforvaltning 2006. Kartlegging av naturtyper. Verdsetting av biologisk mangfold. [DN-håndbok 13](#). 2. utgave (revidert 2007).
- Direktoratet for naturforvaltning 2007. Den norske våtmarksarven. Styrket forvaltning og utvidelse av nettverket av Ramsarområder og andre vernede våtmarker i Norge. Forslag til tiltak 2007-2010. [DN-utredning nr. 2007-1](#).
- Direktoratet for naturforvaltning 2008b. Tre brev datert 20. juni 2008, hvor ulike klagesaker som angår forvaltningen av Grunnane naturreservat, ble avgjort:
- Klage på tillatelse til bøyelagging av båt.
  - Klage på avslag på søknad om opprettholdelse av plen.
  - Forvaltning av Grunnane naturreservat.
- Direktoratet for naturforvaltning 2011. Handlingsplan mot mink. [DN-rapport 5-2011](#)
- Follestad, A. 2012. Kunnskapsoversikt over effekter av forstyrrelser på fugler: Innspill til forvaltningsplaner for Lista og Jærstrendene. Norsk institutt for naturforskning, [Rapport 851](#).
- Fylkesmannen i Buskerud 2005. *Supplerende vern for sjøfugl i Oslofjorden, delplan for Buskerud fylke. Utkast*.
- Gederaas, L., Toril Loennechen Moen, Sigrun Skjelseth, Line-Kristin Larsen. (red.) 2012. Norsk svarteliste 2007 – Fremmede arter i Norge –[med norsk svarteliste 2012](#). Artsdatabanken.
- Hagelund, K. og M. Norderhaug 1975. Utkast til verneplan for våtmarksområder i Vestfold fylke. Rapport Fylkesmannen i Vestfold.
- Hansen, P.O. 2011. Regional plan for bærekraftig arealpolitikk(rpba) – kartlegging av regional grønnstruktur – sluttrapport. Fylkesmannen i Vestfold.
- Kålås, J. A., Å. Viken, S. Henriksen, S. Skjelseth, (red) 2010. Norsk rødliste for arter 2010. [Artsdatabanken, Norge](#).
- Lingaard, A., S. Henriksen. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim. [Artsdatabanken](#).
- Lundberg, A. 2013. Naturtyper, rødlistearter, svartelistearter og problemarter i Grunnane naturreservat, Svelvik - tilstand og utviklingstrekk.
- Lundberg, A. & Rydgren, K. 1994. Havstrand på Sørøstlandet - regionale trekk og botaniske verdier. *NINA-forskningsrapport*.
- Miljødirektoratet. [Naturbase.no](#)
- Norsk institutt for skog og landskap 2007. Markslagstatistikk Grunnane naturreservat.
- Schandy, T. 1978. *Fuglelivet på Grunnane, Svelvik i Vestfold*. Rapport.

Forskrift om fredning for Grunnane naturreservat, Svelvik kommune, Vestfold og Hurum kommune, Buskerud.

Fastsatt ved kgl.res. av 2. okt. 1981. Fremmet av Miljøverndepartementet. Endret 30. august 1990 nr. 710.

I. I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, § 8, jf. § 10 og §§ 21, 22, 23, er et våtmarksområde ved Grunnane i Drammensfjorden i Svelvik og Hurum kommuner, fredet som naturreservat ved kgl.res. av 2. oktober 1981 under betegnelsen Grunnane naturreservat.

Med hjemmel i kgl.res. av 3. juli 1987 nr. 572 og Miljøverndepartementets delegering av 3. november 1988, er grensene for naturreservatet endret ved Direktoratet for naturforvaltnings vedtak 30. august 1990.

II. Det fredete område berører følgende gnr/bnr:

Svelvik kommune: 6/8, 6/9, 6/10, 7/3, 8/1 m.fl., 9/1,2,10/1, 11/1, 11/3, 12/1 m.fl., 12/4, 12/6, 16/1.

Hurum kommune: bare sjøarealer.

Reservatet dekker et areal på ca. 2937 dekar, hvorav ca. 2900 dekar er vannareal.

Grensen for naturreservatet framgår av kart i målestokk 1:10.000, datert Miljøverndepartementet august 1980. Kartet oppbevares i Miljøverndepartementet, hos fylkesmannen i Vestfold, i Svelvik kommune og i Direktoratet for naturforvaltning.

Under henvisning til nærmere angitte referansepunkter (i parantes) på overnevnte kart går grensen for reservatet fra nordspissen på Krokåsen (1) rett mot øst ca. 600 meter (2), herfra rett mot nord til Saltskjær (3), følger vestsiden av øya i strandkanten ca. 100 meter (4) og går i rett linje til punkt på sørsiden av Bokerøya (5) som ligger ca. 50 meter fra vestspissen. Herfra følges strandkanten vestover ca. 400 meter (6) for å bryte av i vestlig retning og gå ca. 400 meter til utstikker (7) og videre i sørvestlig retning til eiendomsgrensen mellom gnr. 11 bnr. 1 og gnr. 12 bnr. 2 (8). Denne følges til grense mot Rv 319 (trasé for planlagt gang-/sykkelsti) (9) som følges sørover til 70 meter nord for eiendomsgrensen mellom gnr. 11 bnr. 1 og gnr. 11 bnr. 3 (9A), videre mot øst langs tomtegrense veivesenets leietomt) til 54 meter fra midt i vei (9B), videre mot sør 79 meter langs samme tomtegrense til eiendomsgrense mellom gnr. 11 bnr. 1 og gnr. 11 bnr. 3, 45 meter fra midt i vei (9C), videre mot vest langs tomtegrense ved Rv 319 (9D), og videre sørover langs Rv 319 til avgrening mot og rundt bygning ved Rv 319 (10-13), videre sørover ca. 150 meter til bekk (14) og videre østenom lite jorde og langs grense mot Rv 319 (trasé for gang-/sykkelsti) ca. 1050 meter til grense mot eiendom 7/3 (15) langs denne til strandkanten (16) som følges til utgangspunktet.

Grensen for reservatet skal avmerkes i marka i samsvar med de angitte referansepunkter, og etter nærmere anvisning av forvaltningsmyndighetene.

Disse endringene trer i kraft straks.

III. Formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde i sin naturgitte tilstand og verne om et spesielt rikt og interessant fugleliv, vegetasjonen og annet dyreliv som er naturlig knyttet til området.

IV. For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen i vann og på land er fredet mot skade og ødeleggelse som ikke følger av tillatt ferdsel eller tiltak i medhold av punktene V-VII.

Nye plantearter må ikke innføres.

2. Dyrelivet, herunder fuglenes reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelser.

Jakt, fangst og bruk av skytevåpen er forbudt.

Hunder må ikke slippes ut i reservatet.

Nye dyrearter må ikke innføres.

3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold, herunder oppføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veger, drenering, uttak eller oppfylling av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempningsmidler.

Camping, teltslagning og oppsetting av kamouflasjeinnretninger for fotografering er forbudt.

V. Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for:

1. gjennomføring av tiltak i ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed

2. drift og vedlikehold av anlegg i forbindelse med tilliggende landbruk, herunder gjerder, avløp som drenerer områder med naturlig fall til reservatet, o.l.

3. bruk av eksisterende rett til tømmerlegg

4. bruk av eksisterende fiskerett, strandrett og båttrett i nåværende omfang

VI. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

1. regulering av bestanden av arter som kan forstyrre den naturlige balansen i området

2. tiltak for drenering av tilliggende jordbruksarealer

3. etablering av renseanlegg med nødvendige avløpsledninger.

VII. Skjøtsel som er nødvendig for å oppfylle formålet med fredningen, skal utføres av forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer. Skjøtselen skal skje etter plan godkjent av Miljøverndepartementet.

VIII. Miljøverndepartementet kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser og arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfelle, dersom det ikke strir mot formålet med fredningen.

IX. Forvaltningen av fredningsbestemmelsene tillegges fylkesmannen i Vestfold.

X. Den myndighet Kongen har etter § 10 til å fastsette nærmere bestemmelser om områdene og deres skjøtsel, etter § 21 om merking av fredninger m.v., etter § 22 om regulering av ferdsel og etter § 23 om å gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene, overføres til Miljøverndepartementet.

XI. Disse bestemmelsene trer i kraft straks.

8.2 Vedlegg 2 Utvalgte §§ Naturmangfoldloven

§ 1. (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur

§ 4. (forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer)

Målet er at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype. Målet er også at økosystemers funksjoner, struktur og produktivitet ivaretas så langt det anses rimelig.

§ 5. (forvaltningsmål for arter)

Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av.

Forvaltningsmålet etter første ledd gjelder ikke for fremmede organismer.

Det genetiske mangfold innenfor domestiserte arter skal forvaltes slik at det bidrar til å sikre ressursgrunnlaget for fremtiden.

§ 6. (generell aktsomhetsplikt)

Enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet i strid med målene i §§ 4 og 5. Utføres en aktivitet i henhold til en tillatelse av offentlig myndighet, anses aktsomhetsplikten oppfylt dersom forutsetningene for tillatelsen fremdeles er til stede.

§ 7. (prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12)

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 11. (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

§ 47. (skjøtsel av verneområder)

I verneområder etter dette kapitlet kan forvaltningsmyndigheten foreta skjøtsel og grensemerking av verneområdet. Forvaltningsmyndigheten skal, hvis mulig, inngå avtale med grunneieren om at denne utfører nærmere bestemte skjøtselstiltak. Forvaltningsmyndigheten kan også inngå avtale med interesserte organisasjoner eller andre om at disse utfører slike skjøtselstiltak.

Som skjøtsel kan foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Skjøtselstiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring i naturtilstanden slik den var da vernearbeidet tok til, jf. § 42 eller § 45 første ledd, kan ikke skje etter denne paragraf.

Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet, skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd.

Økonomiske fordeler ved gjennomføring av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren.

Utkast til plan for skjøtsel av verneområdet skal om mulig legges frem samtidig med at verneforskriften blir fastsatt.

§ 48. (dispensasjon fra vernevedtak)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

§ 49. (utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde)

Kan virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov, innvirke på verneverdiene i et verneområde, skal hensynet til disse verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis, og ved fastsetting av vilkår. For annen virksomhet gjelder aktsomhetsplikten etter § 6.

8.3 Vedlegg 3 Ordliste

Bevaringsmål

Bevaringsmål skal vise den tilstanden vi ønsker at natur i et verneområde skal ha. Tilstanden er knyttet til de ulike naturtypene. Bevaringsmål skal være målbare, og kan vises som areal, antall eller forekomst av arter.

Dårlige Beiteplanter/ problemarter i beite

Fremmede arter	Særlig krevende/giftige	Beites når det er lite annet
Engrødtopp	Knappsiv	Mjødurt
Strandkarse	Lyssiv	Nesle
Ugrasmjølke og Alaskamjølke	Landøyda	Sølvbunke
Strandsteinkløver	Einstape	Hundegras
kjempespringfrø	Myrtistel	Strandrør
rynkerose	vegtistel	Røyrkveinarter
Skjørpil og grønnpil	liljekonvall	Bringebær
Kjempelirekne m.fl.	skogsvinerot	Bjørnebær
Prydstrandvindell	Brisk	Slåpe
Vinterkarse		Geitrams
Kirsebær		Hundekjeks
hagelupin		
Kanadagullris		
Hvitsteinkløver		
Ugrasklokke		
Russekål		

Syrin, spirea og de fleste mispler er hageplanter. De hører derfor med blant «fremmede arter», men det er også grunn til å undersøke om de kan kaste lys over lokalhistorien.

Forvaltningsmål

Slike mål kan gjelde friluftsliv, tekniske inngrep, landbruk og andre brukerinteresser.

Fremmede arter

Arter som er innført av mennesker, tilfeldig eller med vilje. Artsdatabanken har laget «svarteliste» for disse artene som skal vise hvor stor evne disse innførte artene har til å fortrenge opprinnelige arter, eller endre arvematerialet i de opprinnelige populasjonene.

Naturkvalitet

Med naturkvalitet menes de naturtyper, arter, den geologi eller det landskapet som verneområdet er opprettet for å ta vare på. Med naturtype menes et ensartet, avgrenset område i naturen som omfatter plante- og dyreliv og miljøfaktorer. Et landskap med stor variasjon inneholder et stort mangfold av naturtyper. Det er laget flere metoder for kartlegging av naturtyper. Se <http://www.artsdatabanken.no/ThemePage.aspx?m=31&amid=76>

Rødliste

Norsk rødliste er en vurdering av arters risiko for utdøing. Arter som står i fare for å dø ut fra norsk natur blir kalt truede arter. Begrepet *truet art* brukes om arter som er vurdert til å ha en bestandssituasjon som gjør at det er over 10 % sannsynlig at de vil være borte fra norske områder om 100 år. Dette inkluderer kategoriene *kritisk truet* (CR), *sterkt truet* (EN) og *sårbar* (VU), og 2398 arter er vurdert til å være truet. I tillegg kommer 2201 arter som regnes å være nær truet (NT) Se

<http://www.artsdatabanken.no/ThemePage.aspx?m=29&amid=22>

Svarteliste

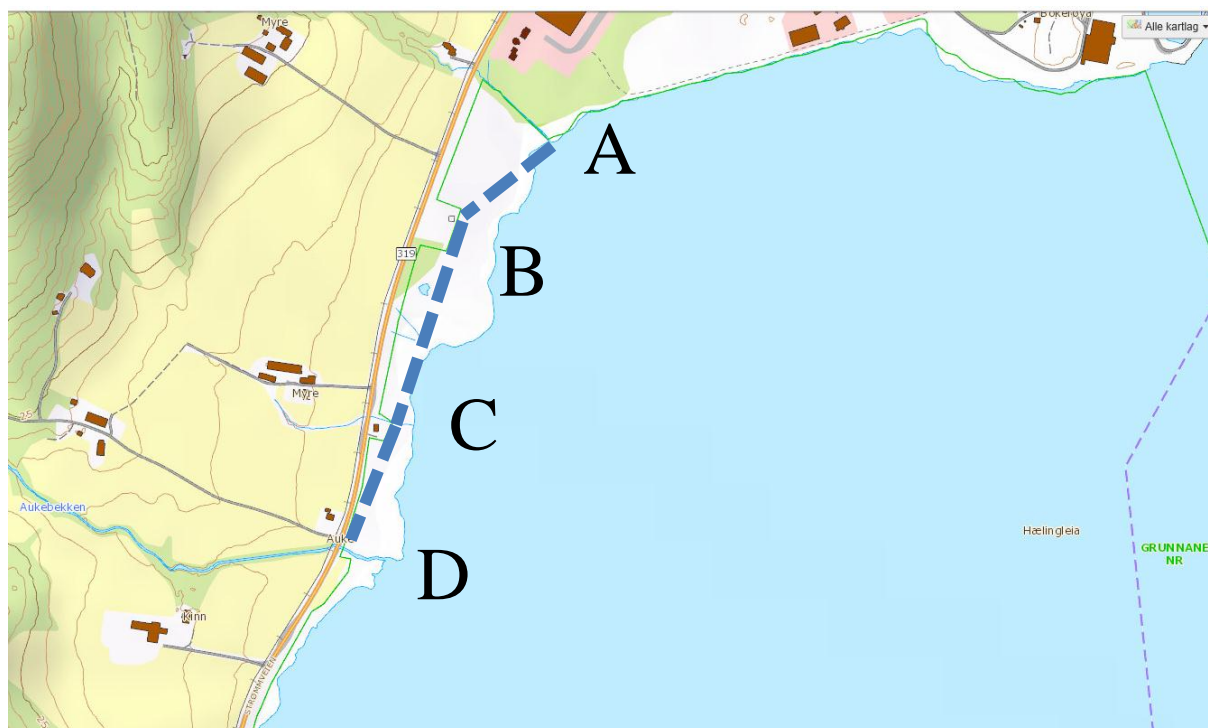
Liste over fremmede arter som er spredt ved hjelp av menneskelig aktivitet til områder der de ikke hører naturlig hjemme. Noen av dem er en trussel mot naturmangfoldet i Norge. Se

<http://www.artsdatabanken.no/artPage.aspx?m=30&amid=75>

Tilstandsvariabel

Den eller de egenskapene ved naturkvaliteten som bevaringsmålet er rettet mot. Dette forteller hva slags tilstand naturtypen er i, eller hvordan utviklingen har vært den siste tiden om dette er kjent. Det skilles mellom god, middels og dårlig tilstand.

8.4 Vedlegg 4 Bevaringsmål for Naturtypen strandeng og strandsump

A- Knekkpunkt i vernegrensa, B Vernegrensa rett utenfor fugletårnet, C vernegrensa krysser bekk, D- vernegrensa krysser bekk

A-B er 180 meter, B-C er 309 meter, C-D er 197 meter samlet ca 680 m

Naturtypen strandeng og strandsump skal overvåkes.

Bevaringsmål	Tilstandsvariabel	Overvåkning		God tilstand		Middels tilstand		Dårlig tilstand		Måleenhetintervall
		Start	Frekvens	NiN-trinn	Måleenhetintervall	NiN-trinn	Måleenhetintervall	NiN-trinn	Måleenhetintervall	
Strandeng og strandsump er i bruk og i god tilstand GG=1	GG Gjengroingstilstand	2014	0/1/2/4 /6/8	1	≤5	2≤3	6≤14	≥4	≥15	20 flater med 4 m radius (34 m mellom hver flate) på fast linje, strukturert befaring. Antall Vedvekster, (vier busk telles som en) Tilstede/ikke til stede beiteindikatorart Tilstede ikke til stede problemart

Tilstandsklassene for beiteindikatorer og problemarter settes ved revisjon av planen.

Statens Naturoppsyn skal sjekke status for dette bevaringsmålet årlig. Det skal noteres om artene på listen i tabellen på neste side er til stede på 20 flater langs linja i figuren over. Resultatet fra registreringen 30. oktober 2013 er lagt inn i tabellen på neste side.

Grunnane NR Svelvik indikatorer for bevaringsmålet strandeng og strandsump er i bruk og i god tilstand (beiting eller slått) Resultat av registrering 30. oktober 2013

Til stede x / ikke tilstede																		
Flate nr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Beitmarksarter																		
groblad													x	x	x	0	0	0
blåkoll																		
Bekkeblom																		
Strandrødtopp		x	x															
engsoleie																		x
Krypsoleie																		
følblom																		
Hanekam																		
Bukkebeinurt																		
Korte gras trådsmale blad	x	x	x			x	x	x	x	x		x	x	x	x			x
Korte gras flate blad							x	x	x	x		x	x	x	x			x
Gjengroingsarter																		
Vedvekster						x	x	x				x	x	x	x	x	x	x
Takrør	x	x	x	x	x	x			x	x	x							x
havsivaks	x	x	x			x						x						
skogstorkenebb																		
enghumleblom																		
strandrør												x						
firkantperikum						x		x										
Kattehale	x	x	x															
Kanadagullris												x				x	x	

Forvaltningsplan for Grunnane naturreservat

Til stede x /ikke tilstede																		
Flate nr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
bringeber																x	x	
Problemarter																		
Rynkerose						x		x										
brennesle																x		
sølvbunke																		x
knapp- el lyssiv												x						x
Kjempe slirekne														x				
tistel-arter												x	x	x	x	x	x	x
mjødurt						x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Engrødtopp													x					

8.5 Vedlegg 5 Røddlistearter i Grunnane

Arter som er registrert i Grunnane hvor bestanden trues av nedgang i Norge

NorskNavn	Status	Siste funndato	Konklusjon	Hoved habitat	Fra artsobservasjoner.no og artskart	Kommentarer
Bergirisk	NT	30.10.2013	Tilfeldig rastende	•Kysttilknyttede fastmarks-systemer •Berg, ur og andre grunnjordsystemer	Første registrerte observasjon av arten i reservatet var 30 individer 30.10. 2013	
Toppdykker	NT	06.10.2013	Viktig	Ferskvann	Viktig næringsområde i perioden august til oktober	
Dvergdykker	NT	01.09.2013	Rastende	Ferskvann	Første registrerte observasjon av arten i reservatet var ett næringssøkende individ 01.09. 2013.	Arten er vanskelig å oppdage. Området kan være viktigere enn antall observasjoner tilsier..
Fiskeørn	NT	01.09.2013	Viktig	Ferskvann/Våtmark/Skog	Viktig område for næringssøk - hele sesongen	
Sanglerke	VU	19.06.2013	Ikke viktig	Kyst/Åker/Kulturmark	En del registreringer av syngende individer	De fleste observasjoner er antakelig gjort utenfor reservatet.
Åkerrikse	CR	02.06.2013	Tilfeldig	Åker/Kulturmark	En registrering juni 2013 (i kornåker).	Observasjonen ligger utenfor reservatet.
Fiskemåke	NT	24.04.2013	Viktig	Marint/Ferskvann/Konstruert mark	Viktig raste- og næringsområde særlig i april og mai	. Hekker nær området.
Hettemåke	NT	24.04.2013	Viktig	Ferskvann/Våtmark	Viktig raste- og næringsområde særlig i april og mai	
Stær	NT	24.04.2013	rasteområde	Åker/Kulturmark/Konstruert mark	Observert i varierende antall fra april til oktober	Strandengene brukes under trekk.
Alke	VU	04.11.2012	Tilfeldig	Marint/Kyst	Fåtallig i oktober og november	
Lomvi	CR	16.09.2012	Tilfeldig	Marint/Kyst	Fåtallig om høsten og tidlig vinter	
Tornskate	NT	31.07.2012	Tilfeldig	Skog/Kulturmark	Fåtallig på sommeren	
Strandsnipe	NT	17.06.2012	Viktig	Ferskvann/Våtmark/Arktisk alpint	Fåtallig på trekk.	Området kan være viktigere enn antall observasjoner tilsier..

Forvaltningsplan for Grunnane naturreservat

Tårnseiler	NT	17.06.2012	Viktig næringsområde	Åker/Kulturmark/Konstruert mark	Varierende antall på sommern	Observasjoner i luften.
Vannrikse	VU	17.06.2012	Kan være viktig	Ferskvann	En observasjon i juni 2012 og en i januar 1974.	Området kan være viktigere enn antall observasjoner tilsier.
Snadderand	NT	01.05.2012	Tilfeldig	Ferskvann/Våtmark	En observasjon av et par i mai 2012.	
Vipe	NT	21.04.2012	Viktig næringsomr	Våtmark/Åker/Kulturmark	Nå bare i trekkiden	
Varsler	NT	04.03.2012	Tilfeldig	Skog	En observasjon i mars 2012	
Tornirisk	NT	23.10.2011	Tilfeldig	Kyst/kulturmark	Fåtallig fra vår til høst	
Hønsehauk	NT	02.10.2011	Tilfeldig	Skog	Få observasjoner. Lite viktig	De fleste observasjoner er antakelig gjort utenfor reservatet.
Storspove	NT	26.08.2011	Viktig rasteomr	Kyst/Åker/Kulturmark	Fåtallig vår og sommer	Området kan være viktigere enn antall observasjoner tilsier.
Makrellterne	VU	08.07.2011	Viktig næringsomr	Marint/Kyst	Næringsområde for et mindre antall fugler	Området kan være viktigere enn antall observasjoner tilsier. Næringssøk.
Sjørørre	NT	08.07.2011	Viktig næring trekk / oversomring	Ferskvann/Arktisk alpint	Få observasjoner av enkeltidivider.	
Sivhøne	NT	01.05.2011	Usikker status	Ferskvann/Våtmark	En observasjon av næringssøkende individ i mai.	Arten er vanskelig å oppdage.
Brushane	VU	23.04.2011	Tilfeldig rastende	Våtmark	En observasjon av et individ i april 2011. Arten også registrert i 1977	Området kan være viktigere enn antall observasjoner tilsier.

Forvaltningsplan for Grunnane naturreservat

Bergand	VU	07.10.2007	Tilfeldig rastende	Ferskvann/Arktisk alpint	Fåtallig spredt gjennom året	
Svartand	NT	07.10.2007	Nærings- trekk- og oversomring	Ferskvann	En observasjon av et individ oktober 2007. Arten også registrert i 1977.	
Rosenfink	VU	21.05.2006	Tilfeldig	Våtmark/Kyst/Skog/Kulturmark	Et syngende individ i mai 2006	
Nattergal	NT	19.05.2005	Hekkefugl	Våtmark/Kulturmark	Noen registreringer av syngende individer.	
Dverglo	VU	14.09.2003	Tilfeldig rastende	Ferskvann/Konstruert mark	En observasjon av et individ i september 2003. Arten også registrert i 1977 (men med feil dato: 1. januar)	
Stjertand	NT	25.04.2001	Tilfeldig	Ferskvann/Våtmark	Få observasjoner.	
Svarthalespove	EN	21.04.1996	Tilfeldig	Våtmark/Kyst/Kulturmark	En observasjon av et individ i april 1996	
Knekkand	EN	02.05.1978	Tilfeldig	Ferskvann/Våtmark	To observasjoner på 1970-tallet.	
Steinkobbe	VU	26.10.2010	viktig	Marint	Få observasjoner, men av 6 individer i 2010.	
Strandrødtopp	VU	19.09.2013		Kortvokst strandeng	Truet av gjengroing av takrør og av bestøvning av nærstående Engrødtopp som er svartelistet.	
Bukkebeinurt	NT	26.07.2007		Fjærsoner/Kyst/Åker/Kulturmark	Truet av gjengroing av trær	
Busttjernaks	NT	27.07.1985		Marint/Ferskvann		

8.6 Vedlegg 6 SAMMENFATTNING AV HØRINGSUTTALELSER

8.6.1 HØRING

Forslaget til forvaltningsplan for Grunnane naturreservat ble sendt på høring til offentlige instanser, grunneiere, interesseorganisasjoner og enkelte ressurspersoner i brev av 23. juli 2009 fra Fylkesmannen i Vestfold. Høringsinstansene ble invitert til å komme med innspill til planarbeidet innen 30. oktober 2009. Ved høringsfristenes utløp var det innkommet 8 uttalelser.

8.6.2 UTTALELSER TIL HØRINGSFORSLAGET

Svelvik kommune:

Kommunen anbefaler gjennomgang av strukturen i rapporten, for å løfte fram et konkret handlingsprogram. I kapitlene 1 til og med 3 bør gjentakelser fjernes. Kommunen påpeker at det er viktig at forvaltningsplanen avklarer rettigheter, plikter og at ulovlige tiltak saksbehandles. Eventuelle påståtte rettigheter og plikter skal kunne dokumenteres. Kommunen understreker områdets naturverdi og peker på at det biologiske mangfold skal vernes.

Kommunen ber om at badeflåter og lignende fjernes. Kyststien bør kombineres med gang – sykkelvei. Plasseringen avgjøres i reguleringsplan.

Vår kommentar:

Vi har prioritert tiltakslisten, revidert listen over gamle og nyere rettigheter, understreket verneområdets betydning for å bidra til Naturmangfoldlovens formål om å bevare biologisk mangfold, tatt inn kommunens forslag til tekst for plan for gang- sykkelvei og tatt ut deler av teksten fra høringsutkastet.

I samsvar med havne- og farvannsloven § 4 må badeflåter også regnes som «fartøy». Vi ser ikke tilstrekkelig grunnlag til å hindre at retten til en eller flere båtplasser brukes til slike fartøy.

Oslofjordens Friluftsråd:

Oslofjordens Friluftsråd (OF) støtter forslaget om kartlegging av rettigheter og skriver «*Det er bl.a. knyttet rettigheter til fiske med kilenot og krokarn som kan virke forstyrrende og utgjøre en risiko for fuglelivet. En burde her vurdere muligheter for at en fra vernemyndighetenes side kan kjøpe seg ut i fra disse fiskerettighetene. (...)Skjærgårdstjenesten har velegnete flatbunnede båter som kan gå inn i grunt farvann.*» (for å fjerne søppel) Ulovlige etablerte båtplasser ved Krok bør fjernes. Det bør vurderes å beholde traseen for kyststien, men skjerme fuglene mot forstyrrelse med busker. Saltskjær biotopfredningsområde huser Oslofjordens nordligste kjente hekkende forekomst av storskarv. De er sårbare for forstyrrelser i hekketiden.

Vår kommentar:

Rettigheter og brukerinteresser er revidert. Fiske med faststående redskap fanger etter ruseprinsippet. Det er derfor mindre fare for at fugl setter seg fast i slike masker enn i vanlige bunngarn som det er en allemannsrett å fiske med. Faststående redskap har relativt kort fisketid, men hindrer bruk av bunngarn i hele fiskesesongen der de står. Vi ser derfor argumenter for å akseptere at kilenøter ikke er noen vesentlig risiko for fugl og at de kan

hindre bruk av bunn garn som er en større risiko. Vi og SNO har godt samarbeid med Skjærgårdstjensesten, blant annet om å fjerne søppel fra verneområder. Skjerming mellom sti og reservat er et aktuelt tiltak i informasjonsplanen. Skarvenes hekking kan tolkes som at forstyrrelsene ikke er avgjørende eller omfattende på Saltskjær.

Krok Hytteeierforening:

Krok Hytteeierforening (KHF) skriver at det stadig skjer utvikling i hytteområdet på Krok. Bil- og båttrafikk øker. Dermed blir det økende behov for bedre veier og brygger. Høsten 2009 og vinteren 2010 skulle det bygges et nytt vann- og avløpsanlegg for hele Krokåsen. Som følge av dette er det ventet mer opprusting av hytter og infrastruktur på Krok. Når det gjelder det felles bryggeanlegget på Nord-Krok, vises det til brev datert 15. januar 2009. KHF oppfatter bryggeanleggets størrelse på 114 båtplasser som praktisk riktig og naturlig. KHF foreslår at man justerer den sørlige grensen for reservatet mellom øst og vest slik at flytebryggeanlegget havner på utsiden av reservatet. I tillegg er det foreslått at det kan være verdt å vurdere om åpningen i anlegget skulle legges i øst i stedet for dagens åpning i vest. Dette vil resultere i betydelig bedre båtplasser på dypere vann og at ytterligere fritidsaktivitet trekkes ut av reservatet. KHF mener også at det ikke er nødvendig med størrelsesbegrensning på båtene da samtlige båtplasser tilhører hytteeierne på Krok og er således landsstedsbåter.

Våre kommentarer:

Antall båter i havna er flere ganger satt til 91. Dette er også bekreftet av direktoratet for naturforvaltning i brev datert allerede 20. juni 2008. Tallet på båter må ventes å være avgjørende for grunnlaget for forstyrrelser av fugl i reservatet. Hensikten med vernet tilsier derfor at verken antall båter økes eller at grensen for reservatet flyttes, nettopp for å unngå flere båter og mer forstyrrelse.

Vi er enig i at det sannsynligvis vil være en fordel for fuglene å flytte åpningen for båtene til østsiden av anlegget. Størrelsen av båtene kommer vi ikke til å legge vekt på, uten mer dokumentasjon av eventuelle effekter på fuglene. Se kapittel 5.11.

Marit Auke Borgen:

Marit Auke Borgen vil gjøre reservatet mer brukervennlig og penere. Gjengroing har blitt et stort problem kort tid etter at Grunnane ble et fredet naturreservat. Foto dokumenterer dette. Flere fuglearter har forsvunnet. Kyststien er også delvis grodd igjen. Kyststien bør samordnes med gang- sykkelvei på sjøsiden for å kombinere trafikksikkerhet med opplevelsesverdi. Hun minner også om at beboere har rett på båtplasser, og at hun vil vite hvem som har ansvar for stell av grøfter.

Våre kommentarer:

Strendenes åpne preg skal gjenopprettes i stor grad, ved skjøtsel i form av hogst og beiting eller slått. Dersom eierne ikke tar initiativ til slik skjøtsel, vil Fylkesmannen ta inn slike tiltak i ventelisten for betalte oppdrag.

Vi vil samarbeide med kommunen og fylkeskommunen om plan for gang/ sykkelvei kombinert med kyststi.

Verneforskriften gir eierne anledning til selv å vedlikeholde grøftemunningene. Dette omfatter også utløpet av bekkene. Det er ikke bestemmelser som forbyr motorisert ferdsel. Eierne har derfor full anledning til å bruke maskin til dette, men arbeidet bør utføres når det er til minst forstyrrelse for fuglene, fra oktober til mars.

2 båt plasser er akseptert som rettighet på gbnr 11/3, se Tabell 3.1.

Bodil Auke Stampe:

Bodil Auke Stampe legger stor vekt på å ta vare på naturgrunnlaget både for artsmangfold og næringsutvikling i landbruket. Det er svært viktig fortsatt å ha muligheten til å bruke næringsseiendommene til inntektserverv, nye prosjekter og ny næring innen landbruk. Hun understreker at det finnes et stort press innen landbruksnæringen, både med tanke på konkurranse og restriksjoner.

Siden bukta ble fredet i 1981 har den blitt mindre brukt til bading og vannsport. Strendene beites ikke lenger. Enkelte fuglearter har muligens kommet til, mens andre nå savnes. Blant de savnede fugleartene er sangsvanene og vipe. Samtidig har canadagjess- og måkebestanden vokst. Kanadagjessene gjør skade på åkre. Bestandene av måker og canadagjess bør holdes nede. Brettseiling, vannskikjøring, badeliv og badeflåter ble mer brukt inntil fredningen og var ikke til hinder for verneverdien. Arter av både planter og fugl savnes etter fredningen. Båttrafikken utenfor reservatet øker. Saltskjær er okkupert av måker, og ikke lenger bade plass. Strendene har ikke blitt stelt siden 1981. Ansvar for skjøtsel må klarlegges; har staten overtatt ansvaret fra grunneierne? Hun hevder at bekkemunninger må holdes åpne med maskin og at strendene bør ryddes og holdes vedlike slik at man hindrer gjengroing. Beitedyr bør slippe til igjen. I tillegg er det stort behov for gangvei langs fylkesveien. Gangveien bør bygges sammen med oppgradering av kyststien for å kombinere trafiksikkerhet med opplevelsesverdi.

Gården har rett til 4 båt plasser i Aukebekkens munning, med plass til opplag på land. G/bnr 10/3 har rett til plass for en båt på samme sted.

Steinfyllinga ved Myhre ligger utenfor reservatet, og beskrives slik: «Fyllingen består av ren masse...»

Våre kommentarer:

Båt plassene er akseptert, se Tabell 3.1.

Vi tar opp spørsmålet om sti og gangvei med kommunen og Vestfold fylkeskommune.

Statens ansvar for skjøtsel av verneområdet er begrenset til å sørge for at verneformålet fremmes. Denne planen skal bidra til å dra slike avgrensninger. Vi aksepterer her ansvar for å begrense skog og kratt borte, men legger også til grunn at eierne kan hogge selv når demelder til Fylkesmannen og tar hensyn til å unngå å forstyrre fuglene i trekkseongene. Tilsvarende gjelder vedlikehold av drenering og bekkeløp. Vi anser bare grøftvollene som påvirkning på verneformålet. Vedlikeholdet av grøftene for øvrig er ikke nødvendig for verneformålet og må derfor fortsatt utføres av eierne, eller veivesenet der vedlikeholdet av veien gir grunn for å renske opp i avløp ut i reservatet.

Kanadagås er en innført art, men den ansees ikke å endre bestandene av stedege arter like markert som mink. Det er heller ikke grunn til å vente at vi kan endre denne artens bruk av området om våren ved uttak utenom trekketidene. Jakt og fangst av kanadagås i trekketidene vil ha stort potensial for å skremme andre arter, i konflikt med verneformålet. Vi ser derfor ikke godt grunnlag for å åpne for fangst eller jakt på kanadagås i naturreservatet, men viser til at jakttiden fra 10. august til 23. desember kan utnyttes helt fram til reservatets grenser.

Kart og foto viser at deler av fyllinga ved Myhre stikker ut i reservatet. Grove betongrester er dokumentert. Dersom de inneholder armering må dette defineres som avfall. I tilsvarende fyllinger er det erfaringsmessig ikke uvanlig å finne rester av blybatterier. Vi vil prioritere undersøkelse som kan avklare og eventuelt frikjenne denne fyllinga. Eventuell tildekking vurderes i skjøtselsplanen.

Håvard Hellum

Retten til beite, hogst, rydding av vegetasjon langs dyrka mark, vedlikehold av avløp for dreneringsvann og båt plasser i Aukebekken må opprettholdes. Gangvei langs fylkesveien er etterlengtet og bør kombineres med kyststi på yttersiden av veien for å kombinere trafiksikkerhet med opplevelsesverdi.

Forvaltningsplanen må ikke føre til strengere praktisering av vernereglene.

Våre Kommentarer:

Båt plassene er akseptert, se Tabell 3.1. De andre rettighetene opprettholdes også, som for de øvrige eiendommene som tidligere beskrevet.

Forvaltningsplanen kan ikke innskjerpe reglene som er gitt i fredningsforskriften. Vi mener planen nå vil gi en praktisering som imøtekommer de viktigste ønskene fra eierne.

Geir Storli

Retten til hogst, rydding av vegetasjon, vedlikehold av avløp for dreneringsvann og båt plasser må opprettholdes. Gangvei langs fylkesveien bør legges på yttersiden av veien.

Forvaltningsplanen må ikke føre til strengere praktisering av vernereglene og utsiktstårn er uønsket på denne eiendommen.

Våre Kommentarer:

Akseptert som for forrige eiendom. Vi tar opp spørsmålet om tilrettelegging for utsiktspunkt med kommunen med sikte på å bruke kommunens eiendom.

Knut Stampe:

Knut Stampe viser til muntlige avtaler mellom bortfester og festere med tillatelse til å ha båt i strandsonen. I brev datert 7. februar 2006 aksepterte Fylkesmannens miljøvern avdeling avtalene om båt plassene.

Eiere av festetomter hos grunneier Knut Stampe:

Rettighetshaverne viser til Fylkesmannens aksept av båt plassene i brev datert 7. februar 2006. De kommenterer også at båt størrelser som er nevnt i høringsnotatet er lite egnet på grunn av lange grunner med lav vannstand utenfor hyttene hvor kun små landstedsbåter er mulig å få inn til land/brygger. Disse båtene må bli rodd eller dratt inn.

Våre Kommentarer:

Disse båt plassene er akseptert, se Tabell 3.1.

Oddvar Valseth:

Oddvar Valseth ønsker å bevare mangfoldet i naturreservatet, men dette må ikke ta bort rettigheter som hytteeiere i området har. Badeflåten er en bruksgjenstand på lik linje med en båt. Flåtebåten har en liten motor og brukes som båt for bading og litt fiske kun i

nærområdet, men må som andre båter i 90 prosent av tilfellene stakes utover før man kan sette på motor. Valseth hevder rettighet til plass for opplag av båt, rettighet til å fjerne takrør på større areal enn i dag, rettighet til å ha brygge og at flåten må defineres som båt og ikke flåte.

Våre Kommentarer: Akseptert. Takrør og andre strandplanter i reservatet kan slås 2 ganger i vekstsesongen.

8.7 Vedlegg 7 Naturtypene slik de er beskrevet i Naturbase.no

Grunnane naturreservat

Id BN00012825

Områdenavn Grunnane naturreservat

Kommuner Svelvik

Naturtype Strandeng og strandsump

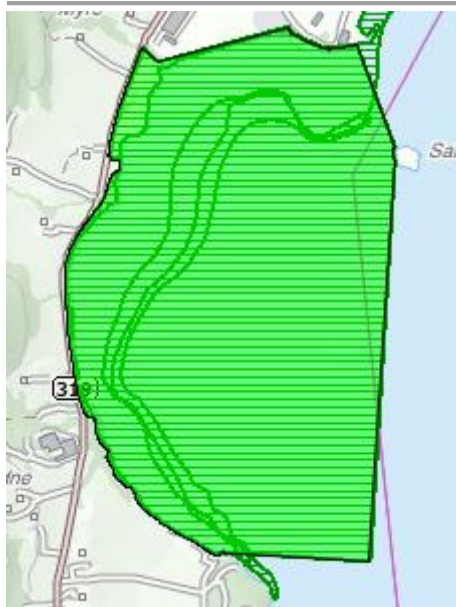
Verdi Svært viktig

Registreringsdato 01.01.2002

Innledning Områdebeskrivelse innlagt av FNB den 07.03.2000: Gruntvansområde som delvis tørrleges ved fjære sjø. Takrør og sivvegetasjon langs land. Viktig trekk- og rastelokalitet for ender og vadefugl, næringsøksområde for fiskeørn. Supplerende informasjon innlagt av FNB den 07.06.2000: Observasjoner gjort 16.06 2000 (Utvalg): Storskarv 3, grågås 5, kanadagås 10, gravand 25, bergand 4, ærfugl 15, siland 12, hettemåk 100, sildemåke 2, makrellterne 2, flaggspett 1, låvesvale 15, steinkobbe 5 Obs. Tor Reiirth og 7. klasse Tømmerås skole. Supplerende informasjon innlagt av FNB den 17.10.2001: Fullstendig artsliste basert på Schandy (1978) samt registrators egne observasjoner ligger i viltbasen. Supplerende informasjon innlagt av FNB den 06.02.2002: Et av de største, noenlunde intakte strandeng- og strandsumpkomplekset i Øst-Norge. Forekomst av svartor-strandskog og sørlige, varmekjære plantearter, se karplantebasen (Lundberg og Rydgren 1995?).

Totalareal 2909 daa

Kartgrunnlag: Kartverket, Geovekst og kommuner

Solbergbukta

Id BN00044533

Områdenavn Solbergbukta

Kommuner Svelvik

Naturtype Bløtbunnsområder i strandsonen

Utforming Strandflater med bløtt mudder i beskyttede områder

Verdi Svært viktig

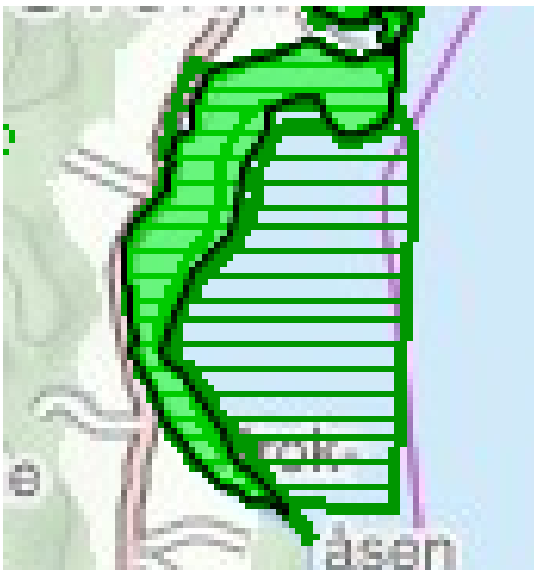
Registreringdato 21.11.2008

Innledning Vestre bredd av Drammensfjorden. Inn mot Svelvik. Store bestander av vade- og andefugler.
Begrunnelse:Området dekker mer enn 500 000 m².

Totalareal 1365 daa

Kilder

Navn	År	Tittel	Lenke	Kildetype
NIVA	2008			Annet
NIVA	2008			Annet

Kartgrunnlag: [Kartverket](#), [Geovekst](#) og [kommuner](#)

Fakta: Naturtype

Solbergbukta

Id BN00078196

Områdenavn Solbergbukta

Kommuner Svelvik

Naturtype Ålegrassamfunn

Utforming Vanlig ålegras

Verdi Svært viktig

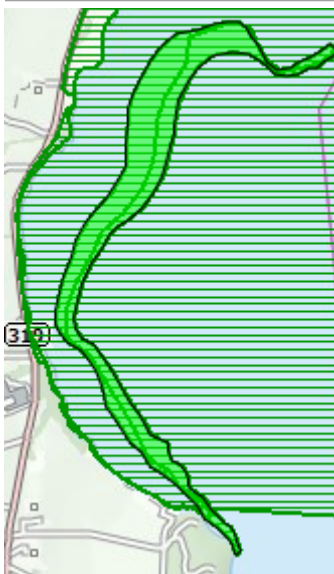
Registreringsdato 16.09.2010

Innledning En svært stor ålegraseng (over 330 000 m²) som dekker hele bukta fra ca 1.5 m dyp og ned til 3 m dyp. Tett vegetasjon av vanlig ålegras (*Z. marina*) fra 2-3 m dyp. Bløtbunn.
Spes. forhold Det ble observert både kransalger, løstliggende svartkluft og sukkertare i enga.
Begrunnelse: Størrelsen og forekomst av kransalger som er på Norsk Rødliste over trua og sårbare arter tilsier verdi A, nasjonalt viktig.

Totalareal 330 daa

Kilder

Navn	År	Tittel	Lenke	Kildetype
NIVA	2010			Annet

Kartgrunnlag: [Kartverket](#), [Geovekst](#) og [kommuner](#)

8.8 Vedlegg 8 Lundberg fagrapport planteliv

**Naturtyper, rødlistearter, svartelistearter
og problemarter i Grunnane naturreservat,
Svelvik - tilstand og utviklingstrekk**

**Anders Lundberg
2013**

Grunnane naturreservat ble opprettet i 1981 i medhold av den daværende naturvernloven av 1970. Formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde i sin naturgitte tilstand og verne om et spesielt rikt og interessant fugleliv, vegetasjonen og annet dyreliv som er naturlig knyttet til området (Forskrift om fredning av Grunnane naturreservat). I Miljøstatus for Vestfold er reservatet omtalt som «et av de best bevarte gruntvannsområdene på Østlandet».

Befaringen ble utført på oppdrag fra Fylkesmannen i Vestfold, Miljøvernadv. Undersøkelsen ble foretatt 16. september 2013. Hovedhensikten var å sjekke status for den rødlistede arten strandrødtopp (*Odontites litoralis*) og å se etter eventuelle svartelistearter.

Følgende vegetasjonstyper ble registrert (u = utforming):

Vegetasjonstype	Fremstad (1998)	DN-Håndbok 13	NiN
Svartorstrandskog	E6	F0602	-
Takrør-u	U8d	-	S7
Dunkjevle-u	O5c	-	-
Havsivaks-u	U8b	-	S7
Havstarr-u	U8c	-	S7
Saltsiv-rødsvingel-u	U5c	G0501	S7
Rustsivaks-u	U7e	G0501	S7
Strandvindel-u	V2b	-	-
Halofile fredløs-u	U8/U9a	-	S7
Mjødurt-u	U9a	-	-

Vegetasjonen i dag – tilstand og utvikling

Takrør er i dag den arealmessig dominerende arten, og den danner det vi kan kalle halofile (saltvannspåvirkede) takrørskoger. Saltvannspåvirkningen er svak, men den er der, og det gjør at strandsumpene inneholder arter som tåler litt salt. Det skiller disse takrørskogene fra utforminger dominert av takrør som finnes i og ved ferskvann. Flybildene fra området, bl.a. fra 1959 til 2011, viser at takrørskogene har økt i areal de siste tiårene. Ekspansjonen har nok akselerert etter 1970, da husdyrbeitet opphørte.

Ekspansjonen av takrør er ikke nødvendigvis et problem i seg selv. Den ivaretar bl.a. ornitologiske funksjoner, og i omtalen av Grunnane naturreservat i Miljøstatus for Vestfold nevnes det at småfugler som rørsanger og sivpurv bruker takrørskogen. Problemet i dag er at det er blitt så mye takrørskog, den har tatt over det meste. Takrør har her inntatt rollen som *problemart*, dvs. en hjemlig art som her opptrer invasivt og som fortrenger andre stedlige arter og naturtyper. I Grunnane naturreservat har ekspansjonen av takrør skjedd på bekostning av andre strandsumptyper (særlig havsivaks) og mer åpne strandenger. I 1991 registrerte Lundberg & Rydgren (1994) bl.a. fjæresivaks-s og saltsiv-s. Dette er ofte hovedtyper i velutviklede strandenger. De ble ikke registrert i 2013 (under usedvanlig dårlige værforhold), og om de fortsatt skulle være til stede, må de ha minket i areal sammenlignet med 1991. Uten tvil har takrør hovedansvaret for dette.

Flybildet fra 1959 er i liten målestokk og utsnittet fra Grunnane har dårlig oppløsning. Vi kan likevel se at strandarealene i det området der fugletårnet nå står var et stort strandengkompleks (G0501 etter DN-Håndbok 13) med en mosaikk av ulike strandengutforminger. Trolig gikk det husdyr på beite i strandengene på den tida (åpne, lyse flekker på flybildet indikerer beitepåvirkning), og det var ingen takrørskog i området. Utforminger med saltsiv, fjæresivaks, rustsivaks var trolig velutviklede, med saltsiv/rødsvingel-utforming på litt høyere og tørrere nivå. Den siste typen har ofte markert innslag av urter, og registreringene fra 1991 (Lundberg & Rydgren 1994) med marigras, strandrødtopp, bukkebeinurt og gul frøstjerne representerte trolig restene av mosaikken vi ser

på flybildet fra 1959. Arealet med denne naturtypen med rødlistearten strandrødtopp har tydelig blitt mindre i perioden 1991 til 2013.

Selv om husdyrbeitet tok slutt omkring 1970, er det fremdeles et visst beitepress i området. Det kommer fra rådyr som bruker området som en korridor mellom fjorden og åpent dyrket areal langs fjorden. Under befaringen var det tydelige far etter rådyr ute i sumpen og i strandengene. I tillegg var det tydelig at havsivaks og strandeng ble beitet av større fugler, muligens gjess, svaner eller grasender. Både havsivaks og andre planter var tydelig og nylig avbeitet. I det beitede arealet var det mye fugleskit, dun og fjær. Denne naturlige beitingen klarer ikke å hindre videre ekspansjon av takrør, men den bidrar til at havsivaks-utformingen og strandengene forblir åpne og lavvokste. På den måten bidrar dette fuglebeitet til å opprettholde de botaniske verdiene i området, samtidig som strandengene har en viktig funksjon for fuglelivet.

Hva skyldes gjengroingen?

En lokal informant opplyste til Lundberg & Rydgren (1994) at området hadde vært beitet av storfe og hester inntil omkring 1970. Etter det har det trolig ikke vært husdyrbeite i strandengene. Grunnen er at gårdene i området la om drifta og husdyra ble faset ut. Opphør av husdyrbeitet har gjort det mulig for takrør å ekspandere på bekostning av havsivaks og åpne, lavvokste strandenger. Dette er likevel bare en del av forklaringen. Verneområdet er gjennomskåret av mange grøfter, og disse er lett synlige i felt og på flybildene. Formålet med disse er å drenere vekk vann fra de dyrkede arealene i baklandet, utenfor verneområdet. Lundberg & Rydgren (1994) nevner at grøftene graves opp så å si årlig. Grøftingene har ført til en markert senkning av grunnvannsstanden i Grunnane naturreservat og dette har initiert en endring i plantedekket og etter hvert dominans av takrør. Senkningen av vannstanden har også gjort at saltvannspåvirkningen har avtatt, med ekspansjon av fastmarksarter og retrett av strandengene som naturtype.

Ekspansjonen av takrør har fått et stort omfang, og takrørskog er i dag den dominerende vegetasjonstypen i området. Framveksten og dominansen av takrørskog er likevel bare et foreløpig trinn i en utvikling som vil fortsette i årene framover. Dette vil medføre store endringer i

Nordre del av Grunnane naturreservat, sett fra fugletårnet, i dag dominert av takrør..

Bilde mot sør, sett fra fugletårnet. Kratt er i ferd med å kolonisere våtmarka. Vi ser hvordan vollene langs grøftkantene er de første delene som blir kolonisert. Herifra vil busker og kratt spre seg til resten av reservatet.

vegetasjonsbildet, større og mer omfattende enn det vi har sett så langt med ekspansjonen av takrør. Hver gang grøftene har vært rensket opp, har massene med sedimenter og planterester

blitt lagt opp i en voll langs kanten av grøftene. Kantene har etter hvert bygget seg opp til høyere nivåer med klart tørrere jord enn på flatene omkring. Kantene er i dag bevokst med busker og trær, og de fungerer som angrepspunkter for træs videre kolonisering av restarealene av strandenger (med forekomster av bl.a. strandrødtopp) og takrørskog.

Grunnane 1959 (venstre) og 2011 (høyre). I 1959 var området uten skog og takrørskog. Det kan ha vært takrør der i 1959, men den dannet ingen vegetasjonstype. I 2011 er takrørskog den dominerende vegetasjonstypen. Langs veien har det vokst fram klynger av trær, og disse er i ferd med å kolonisere våtmarksområdet. Endringene skyldes opphør av husdyrbeite omkring 1970, samt graving av grøfter tvers gjennom reservatet. Grøftingen gjorde at vannstanden sank og saltvannspåvirkningen ble mindre og det har blitt mulig for busker og trær å etablere seg. Om grøftene forblir åpne, vil skog og kratt etter hvert overta dominansen i området.

Trær og busker har foreløpig en begrenset utbredelse, og for å hindre at de tar over hele området, kan de ryddes. Samtidig bør haugene med grøfteslam fjernes, i nivå med omkringliggende områder. For å hindre at busker og trær kommer opp igjen, er det nødvendig at grunnvannsstanden bringes tilbake til et naturlig nivå, slik det var før reservatet ble grøftet. Den svake, men distinkte saltvannspåvirkningen som størsteparten av reservatet da vil bli utsatt for, vil hindre oppslag av busker og trær. Dermed vil en ikke være avhengig av at området beites av husdyr for å hindre forbusking. Uten slike tiltak som her er beskrevet, vil restareal av strandeng med sine rødlistede arter og regionalt sjeldne arter forsvinne og arealet med takrørskog vil avta etter hvert som skogen ekspanderer. Hvilken skog dette vil bli, kan vi i dag se i området like sør for fugletårnet. Her har skog ekspandert og framstår som et villniss av selje og annen skrapskog som ikke vil kunne utvikle seg til en velutviklet svartorstrandskog eller annen naturlig skog i overskuelig framtid. Den delen av dette krattet

som har ekspandert i en vifteform ut i strandområdet bør ryddes. Dersom grøftene lukkes, vil vannstanden stige og en vil i langt større grad enn i dag få saltpåvirkning i strandsedimentene, og dette vil hindre at krattet kommer opp igjen.

Forekomst av rødlistearter

En av hovedmålsettingene med befaringen var å sjekke status for rødlistearter, spesielt strandrødtopp (*Odontites litoralis*). Arten er regnet som sårbar (VU) da den har vært og er i tilbakegang. Tilbakegangen skyldes at den vokser i beitede strandenger, og beitet har mange steder opphørt. På nasjonalt nivå er det derfor forventet at strandrødtopp vil gå ytterligere tilbake i årene som kommer. I delene av Grunnane naturreservat som er overvokst av tett takrørskog har det ingen hensikt å søke etter denne. Letingen ble derfor konsentrert til de åpne, lavvokste strandengene som ennå finnes som restarealer. I en åpen strandeng ca. 135-140 m sør for fugletårnet ble det funnet 160 planter av strandrødtopp. De fleste var avblomstret med tallrike kapsler, men noen var fremdeles i blomst. Arten vokste i øvre salteng, rødsvingel/saltsiv-utforming (U5c i Fremstad 1998), sammen med arter som rødsvingel (*Festuca rubra*), smårapp (*Poa irrigata*) og den nordlige strandkjeks (*Ligusticum scoticum*). Det var selvfølgelig gledelig å finne så pass mye av denne rødlistede arten, men forekomsten er akutt truet av gjengroing. På den nasjonale rødlista blir strandrødtopp regnet som sårbar (VU). Dersom framtidsutsiktene som omtales i rødlistevurderingen slår til, vil artens status ved neste rødlisterevisjon måtte endres til sterkt truet (EN) eller kritisk truet (CR). I Grunnane naturreservat er den allerede i en av de to kategoriene.

Bilde av strandrødtopp fra Grunnane (venstre) og kart med lokal utbredelse (høyre).

Forekomst av svartelistearter

Vegetasjonen i Grunnane naturreservat er i det store og hele dominert av stedeegne arter, og innslaget av svartelistearter er lite. Et unntak finnes på en fyllplass ca. 360 m sør for fugletårnet. Her er det bl.a. dumpet hageavfall (og skrotmaterialer) med utkast av kanadagullris (*Solidago canadensis*) som har slått seg opp og etablert seg på stedet. I Norsk svarteliste av 2012 er arten omtalt som en introdusert art med svært høy risiko (SE: 4a, 3def). Forekomsten er tidligere kjent fra 2009, jfr. Artsdatabanken, og den dekker i dag et areal på 2-3 m². Det vil være en enkel sak å fjerne den, slik at den ikke får gjøre skade.

Forekomst av svartelistearten kanadagullris (*Solidago canadensis*), en introdusert art med svært stor risiko for spredning og fortregning av stedlige arter.

Momenter til oppfølging

Siden det ikke er utarbeidet en forvaltningsplan for Grunnane naturreservat, anbefales det å utarbeide en forvaltningsplan med presist formulerte bevaringsmål. Forskriften om fredning av området fra 1981 angir hovedformålet med vern, men er lite konkret om hva som nærmere bestemt er hensikten med vernet, og hvilken tilstand en tar sikte på å opprettholde.

Vegetasjonen i området har endret seg mye siden reservatet ble opprettet, og det er derfor naturlig å stille spørsmålet om hva som skal vernes, eventuelt hvilke verneverdier som er de viktigste å sikre. På vernetidspunktet hadde området en karakteristisk vegetasjonsstruktur, et velutviklet strandengkompleks med sine vegetasjonstyper, plante- og fuglearter m.m. Det er rimelig å tro at dette var en vesentlig del av verneverdiene og en vesentlig del av begrunnelsen for vern. I dag er mye av dette borte og erstattet av andre naturtyper og arter. Spørsmålet er om den utviklingen som har foregått i området etter vernetidspunktet skal få gå sin egen gang (i så fall kan de verneverdiene som var til stede i 1981 være forsvunnet i overskuelig framtid), eller om det skal settes i verk skjøtselstiltak for å styre utviklingen i retning nærmere bestemte bevaringsmål. I så fall må det utarbeides en skjøtelsesplan der det formuleres mål for hva en ønsker å oppnå med videre vern og hvilke virkemidler som må tas i bruk for å nå disse målene. Det er fullt mulig å endre den utviklingen som har fått gå sin egen gang de siste årene, men for å få til det, må det utarbeides en forvaltningsplan med tilhørende bevaringsmål og skjøtelsesplan. Dermed er det ikke sagt at en nødvendigvis ønsker seg tilbake til situasjonen i 1981 (det er mulig, men ikke nødvendigvis ønskelig), men at det kan være fornuftig å formulere noen mer presise mål med vern og forvaltning enn det som kommer til uttrykk i fredningsforskriften.

En forvaltningsplan kan ha ulike ambisjonsmål. I et fylke som Vestfold er det mange verneområder, hver med sine verdier og utfordringer. Derfor er det viktig at en forvaltningsplan for ett bestemt verneområde (som Grunnane) er realistisk, og at den er

gjennomførbar innenfor de rammene og med de ressursene som forvaltningsmyndighetene rår over. Eksempler på elementer som kan avklares i en forvaltningsplan er:

- Hvilken vegetasjonsstruktur ønsker en i reservatet? Tilnærmet 100 % takrør, eller et variert strandengkompleks av typen G0501 i DN-Håndbok 13?
- Skal det gjøres noe for å overvåke og forvalte rødlistearten strandrødtopp som er godt etablert i reservatet i dag, men som er akutt truet av gjengroing?
- Fredningsforskriften gjør det klart at «nye plantearter må ikke innføres». Hva gjør en med de svartelistede planteartene som likevel er innført? Skal de fjernes, eller overses?
- Skal det gjøres noe med de kunstige dreneringsgrøftene som er gravd gjennom verneområdet og som har senket vannstanden, dempet saltvannspåvirkningen og muliggjort invasjon av store mengder takrør, busker og trær?
- Skal det begynnende oppslaget av busker og trær på vollene langs dreneringskanalene fjernes for å hindre forbusking av sentrale deler av verneområdet?
- Hva med treklyngene som i dag har vokst opp langs fylkesvei 319 og som ekspanderer ut i sentrale deler av verneområdet? De fungerer som en skjerm og kan ha en positiv funksjon for dyre- og fugleliv – skal disse treklyngene bevares, ev. utvides langs veien? Skal de delene av skogen som har ekspandert ut i strandarealene fjernes, i så fall hvor og hvor mye?

Svarene på disse spørsmålene er ikke gitt, men spørsmålene er likevel viktige å stille, for de er alle presserende og svært relevante for den aktuelle situasjonen i verneområdet. Å få utarbeidet en forvaltningsplan og starte prosessen med å få den implementert, vil være et viktig skritt i retning av å ta vare på og utvikle de store verneverdiene som finnes i området i dag, og samtidig få avklart hvilke mål som er viktige og hvilke utviklingstrekk en helst ikke vil se.